

El I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines celebrat d'abril a juny de 2013 al Museu Darder de Banyoles

Albert Aulines i Valentí
Alfons Díaz Díaz

ARTICLE INFO

Albert Aulines és prehistoriador de l'Associació Arqueològica de Girona
Alfons Díaz és prehistoriador i arqueòleg

Contacte i correspondència:

Associació Arqueològica de Girona
Travessia de la Creu, 6, 1r, 1a - 17001 Girona
www.aadgirona.org
aadgirona@aadgirona.org
ulines@gmail.com
alfons.diaz.diaz@gmail.com

Data de recepció: 22/09/13

Data d'acceptació: 15/12/13

Paraules clau: Museu Darder, conferències, arqueologia, Girona, societat civil, Smithsonian

Keywords: Museu Darder, conference, archeology, Girona, civil society, Smithsonian

RESUM

Del 5 d'abril al 14 de juny de 2013 va tenir lloc al Museu Darder de Banyoles el I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines. Tenia tres objectius: actualitat (noves dades en la recerca arqueològica gironina), pluralitat (diverses visions de divulgació arqueològica) i societat civil (aproximar l'arqueologia al gran públic). En aquest article es descriu l'origen, l'evolució, les conferències, els conferenciant, la repercussió mediàtica-social i les perspectives de futur d'aquest cicle de conferències celebrat al Museu Darder, "l'Smithsonian català".

ABSTRACT

From 5 April to 14 June 2013 was held at the Museu Darder of Banyoles I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines. It had three objectives: to present (new archaeological research in Girona), diversity (different visions of archaeological divulgation) and civil society (bring archeology to the general public). This article describes the origin, evolution, conferences, speakers, social-media impact and future prospects of this cycle conferences held at Darder Museum, the "Catalan Smithsonian".

L'origen del cicle: qui, què, quan, on i per què

Durant els anys 2011 i 2012 van tenir lloc a les rodalies de Girona tres intervencions arqueològiques relacionades amb la construcció de tres nous accessos a l'AP- 7 (Domeny, Fornells de la Selva i Vilademuls–Orriols) que van requerir la presència d'un grup nombrós de professionals en aquesta temàtica.

Al llarg de gairebé dos anys, una vintena d'arqueòlegs gironins vam coincidir tot feinejant en aquests tres espais arqueològics. A banda dels vincles personals que es van establir, dels quals en guardem un gran record, aquell contacte permanent va ser l'ocasió idònia per mantenir llargues converses sobre la situació actual de l'arqueologia a les comarques gironines des de totes les seves vessants: la social (difusió del coneixement arqueològic a la societat civil), la científica (línies d'investigació i metodologies de camp), la laboral (codi deontològic, precarietat de l'ofici d'arqueòleg) i la patrimonial (emmagatzematge i posterior utilitat de l'ingent material arqueològic extret en els jaciments arqueològics).

Durant aquelles converses, l'aspecte social era el més debatut. La nostra opinió al respecte era i és que, a banda de les persones que constituïm el gremi, la resta de la població també ha de poder accedir al coneixement sorgit d'una investigació arqueològica. Ras i curt: arqueologia i societat civil formen un binomi inseparable.

Figura 1. Els organitzadors del *I Cicle de conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* davant el Museu Darder (14 de juny de 2013). D'esquerra a dreta: Alfons Díaz, Lluís Figueras, Josep Tarrús i Albert Aulines

Quadre 1

Sinopsi del I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines

Arreu de les comarques gironines es van produint, a cada moment i en diferents entorns, moviments de terres (obres urbanes, carreteres públiques, polígons industrials) gràcies als quals es produeixen novetats a l'entorn de l'arqueologia. A la vegada, equips consolidats d'arqueòlegs, relacionats amb les universitats, els centres d'investigació o els museus, ens asseguren any rere any la recerca sobre els jaciments més emblemàtics de totes les èpoques.

La idea d'aquest cicle de conferències és posar a l'abast del públic en general les últimes novetats arqueològiques sobre el patrimoni gironí (des de la paleontologia fins a l'època moderna), amb un clar objectiu: oferir la possibilitat de posar-se al dia sobre què està passant avui i de quina manera s'està posant al descobert la història de les comarques gironines.

Un món apassionant, com és la recerca arqueològica, explicat pels mateixos protagonistes, historiadors i arqueòlegs, que, dia a dia, investiguen i treballen sobre el terreny, desenterrant la riquesa del nostre patrimoni històric.

En aquest context de constant reflexió i pràctica sobre el patrimoni arqueològic gironí, el 27 de setembre de 2012 va tenir lloc un esdeveniment que, amb el pas del temps, ha significat el punt de partida del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* que es va celebrar al Museu Darder de Banyoles mig any després (abril-juny de 2013): la lectura del treball de màster a la Universitat de Girona d'un de nosaltres (A.D.) amb el títol *Estudi de la tecnologia lítica del jaciment en superfície de Roca Foradada (Fontcoberta, Pla de l'Estany)*. En aquest acte acadèmic també hi va ser present l'altre autor de l'article (A.A.).

Just després de la seva finalització, un de nosaltres (A.D.) va considerar oportú realitzar una conferència sobre aquest jaciment al municipi de Fontcoberta. Poc després, però, aquesta idea inicial es va modificar i enriqueix com a resultat de diferents converses amb d'altres companys arqueòlegs. La qüestió era que tots aquests professionals tenien articles publicats en mitjans especialitzats (per exemple: *a les Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*) que rarament tenien una difusió més àmplia en el si de la societat civil. Per això va creure convenient dissenyar un cicle de conferències que omplís aquest buit. Per tal de fer possible aquest propòsit es va posar en contacte amb l'altre de nosaltres (A.A.) perquè l'ajudés en la seva organització. A partir d'aquell moment, tots dos

vam dissenyar una estratègia, vam persistir i, finalment, materialitzar aquest projecte. Al *Quadre 2* es detallen, per ordre cronològic, tots els moviments relacionats amb aquest cicle, des del seu origen fins a l'estat actual (setembre de 2013).

"*Al andar se hace el camino*" diu el poeta. Com tantes d'altres iniciatives culturals, el *I Cicle de Conferències* també es va anar fent i desfent mentre es construïa: preconcebut com a monogràfic (paleolític), de curta durada (5 conferències) i amb seu a Caldes de Malavella (on no ens van acceptar la proposta per considerar el seu contingut massa generalista), finalment va ser més plural i extens (tots els períodes històrics, 11 conferències i 15 conferenciants) i es va celebrar al Museu Darder de Banyoles, que de seguida s'hi va interessar tot oferint les seves instal·lacions i amb la premissa que el cost de les conferències fos de zero euros.

Al *Quadre 1* es presenta la sinopsi d'aquest *I Cicle de Conferències*, el contingut i objectiu del qual pivotava en tres paraules clau: actualitat (presentar les últimes novetats de la recerca arqueològica gironina), pluralitat (oferir visions ben diverses d'investigar i divulgar aquesta temàtica) i societat civil (aproximar l'arqueologia a totes les persones que tenen en gran estima el nostre patrimoni històric).

Figura 2. Reunió de treball per planificar el *I Cicle de Conferències* (27 de març de 2013 – Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles). D'esquerra a dreta: Andrea Ferrer, Natàlia Colomeda, Alfons Díaz, Lluís Figueras, Josep Tarrús, Albert Aulines, Joaquim Grau i Xavier Aguelo

I CICLE DE CONFERÈNCIES D'ACTUALITAT ARQUEOLÒGICA A LES COMARQUES GIRONINES

**Museu Darder de Banyoles
Abril - Juny de 2013
Els divendres a 2/4 de 8 del vespre**

**Dels orígens humans a l'època moderna
11 conferències
15 arqueòlegs**

Més informació: actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es – www.museusdebanyoles.cat

Idea i Coordinació: Alfons Díaz i Albert Aulines

Organitza: Ajuntament de Banyoles, Museus de Banyoles i Consorci de l'Estany

Figura 3. Un dels 15 pòsters que, a partir del 4 d'abril de 2013, es van repartir per diferents centres d'ensenyament i de cultura de la geografia gironina (Banyoles, Girona, Olot, Sant Gregori, Caldes de Malavella i Sant Feliu de Guíxols) amb l'objectiu de donar la màxima difusió del *I Cicle de Conferències*

Quadre 2

Crònica del I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines

2012

27 de setembre

Es produeix un esdeveniment decisiu per a la futura –pocs mesos després: l'abril de 2013 al Museu Darder de Banyoles– celebració d'aquest *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*. Es tracta de la lectura del Treball de Màster, a la Universitat de Girona, per part de l'historiador i arqueòleg Alfons Díaz amb el títol *Estudi de la tecnologia lítica del jaciment en superfície de Roca Foradada (Fontcoberta, Pla de l'Estany)*.

Ens expliquem: pocs dies després d'haver presentat aquest Màster (octubre de 2012) i amb la intenció de difondre tant aquest treball acadèmic com la prehistòria antiga del Pla de l'Estany, l'Alfons Díaz comenta al també arqueòleg Albert Aulines la idea d'organitzar dues conferències adreçades al gran públic sobre aquesta temàtica. Amb el pas del temps, aquesta proposta es va enriquint de tal manera que, entre finals de gener i abril de 2013, s'amplia considerablement el seu propòsit inicial en dos aspectes: el nombre de conferències (11) i conferencians (15) i la seva temàtica que, ara, abastarà tot el territori gironí des de la prehistòria fins a l'edat moderna.

Publicació de l'entrada número 1 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Quan, com, qui i per què sorgeix la idea de portar a terme el *I Cicle de Conferències*".

2013

4 de febrer

Després d'estar setmanes pensant i buscant diferents seus i municipis on desenvolupar aquest cicle de conferències sobre arqueologia gironina, a primera hora del matí l'Alfons Díaz manté una conversa telefònica amb en Lluís Figueras (director dels Museus de Banyoles) per tal d'investigar si aquesta institució podria acollir-lo. Des del primer moment, en Lluís Figueras ho veu factible i, per això, l'emplaça a una reunió presencial per parlar-ne amb més detall. Aquesta reunió tindrà lloc el 7 de febrer al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles (figura 6).

A les dotze del migdia, l'Alfons Díaz informa l'Albert Aulines d'aquest contacte establert amb en Lluís Figueras i tot seguit, motivats per la seva bona acollida, es posen a redactar el projecte formal del *I Cicle de Conferències* (programa complet, díptic, objectius, estratègies de divulgació) amb el propòsit de presentar-lo en el transcurs de la reunió del 7 de febrer.

7 de febrer

A les 10 del matí té lloc al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles la primera reunió oficial de cares a l'organització del *I Cicle de Conferències*. Hi són presents quatre persones: en Lluís Figueras, en Josep Tarrús (conservador del Museu Arqueològic Co-

marcal de Banyoles), l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines (figures 1 i 6). En aquesta reunió, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines formalitzen la seva proposta per mitjà d'un díptic que il·lustra amb claredat el programa i els objectius del *I Cicle de Conferències*. En Lluís Figueras i en Josep Tarrús l'accepten, agraïen que s'hagi escollit la ciutat de Banyoles per desenvolupar-lo i posen a la nostra disposició la sala d'actes del Museu Darder, fet que els hi agraïm profundament.

Al vespre, Alfons Díaz i Albert Aulines informen d'aquesta reunió als potencials conferencians del *I Cicle de Conferències* a través d'un correu electrònic titulat "*Primera Circular de I Cicle*".

Publicació de l'entrada número 2 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Visita al Museu Arqueològic de Banyoles i proposta del I Cicle de Conferències: acceptació immediata".

22 de febrer

Segona reunió oficial de l'organització del *I Cicle de Conferències*: de nou al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, a les 10 del matí i hi són presents en Lluís Figueras, en Josep Tarrús, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines (figures 1 i 6).

27 de març

Tercera reunió oficial de l'organització del *I Cicle de Conferències* al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, a 2/4 de 7 de la tarda i amb l'assistència de: Xavier Aguelo, Albert Aulines, Natàlia Colomeda, Alfons Díaz, Andrea Ferrer, Lluís Figueras, Joaquim Grau i Josep Tarrús (figura 2).

Aquesta reunió tenia per objectiu vertebrar els últims detalls de cares a l'imminent inici del *I Cicle de Conferències*. Dels diferents temes abordats, en destaquem els quatre següents:

Primer: s'aprova el programa definitiu amb el díptic divulgatiu corresponent inclòs, el qual estarà disponible a partir del 3 d'abril.

Segon: s'informa que la roda de premsa prevista pel 2 d'abril a l'Ajuntament de Banyoles no es podrà celebrar per motius protocol·laris i, en comptes d'això, es redactarà una nota de premsa que es farà arribar a diversos mitjans de comunicació.

Tercer: s'adverteix que no es podrà engegar la campanya de propaganda del *I Cicle* fins que no s'hagi difós l'esmentada nota de premsa.

Quart: s'anuncia que està en procés de construcció un Blogspot exclusiu per aquest *I Cicle de Conferències* i que serà d'accés públic a partir del 2 d'abril. El seu objectiu no és cap altre que centralitzar tota la informació referent a aquest I Cicle: síntesi de les conferències, currículums dels conferencians, crèdits i contacte (figura 10).

Publicació de l'entrada número 3 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Últims preparatius del I Cicle de Conferències: reunió dels conferencians al Museu Arqueològic de Banyoles".

2 d'abril

Activació del Bloc oficial del *I Cicle de Conferències* (figura 10). La seva adreça és: <http://actualitarqueologicagirona.blogspot.com.es/>.

Alfons Díaz i Albert Aulines redacten la nota de premsa que, des d'avui mateix i a tra-

vés dels Museus de Banyoles, es difondrà en diversos mitjans de comunicació gironins (figura 18).

3 d'abril

Ràdio Banyoles emet una entrevista a Alfons Díaz que té per objectiu informar a la societat civil gironina del *I Cicle de Conferències* que començarà aquest divendres (figura 17).

Publicació de l'entrada número 4 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Demà començarà el I Cicle de Conferències – Entrevistes a Ràdio Banyoles i Banyoles Televisió – Notícia a El Punt Avui".

4 d'abril

A les 10 del matí, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines fan acte de presència als estudis de *Banyoles Televisió* on els espera el periodista David Bertran per entrevistar-los a propòsit del *I Cicle de Conferències* (figura 15). Aquest entrevista es pot consultar en aquest enllaç: banyolestv.xiptv.cat/redaccio-banyoles-lentrevista/capitol/entrevista-a-alfons-diaz-05-04-2013.

A les 11 del matí, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines s'endinsen al Museu Darder per recollir els 100 díptics (Quadre 1) i 15 pòsters (figura 3) que acaba d'imprimir en Lluís Figueras, els quals tenen per objectiu difondre la celebració d'aquest *I Cicle de Conferències*.

La resta del dia d'avui –així com també tot el matí de l'endemà divendres 5 d'abril–, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines faran propaganda del *I Cicle de Conferències* tot repartint en mà aquests 100 díptics i 15 pòsters a diferents centres d'ensenyament i de cultura de la geografia gironina: Banyoles, Girona, Olot, Sant Gregori, Caldes de Malavella i Sant Feliu de Guíxols.

El Punt Avui es fa ressò d'aquest *I Cicle de Conferències* tot publicant una notícia que porta per títol: "*Cicle de conferències sobre jaciments gironins, a Banyoles*" (figura 18). Publicació de l'entrada número 4 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Demà començarà el I Cicle de Conferències – Entrevistes a Ràdio Banyoles i Banyoles Televisió – Notícia a El Punt Avui".

5 d'abril

A 3/4 de 8 del vespre, al Museu Darder de Banyoles té lloc l'acte d'inauguració del I Cicle de Conferències amb els parlaments introductoris i de benvinguda per part d'en Lluís Figueras, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines (figura 7).

Conferència 1 del Cicle, a càrrec d'en David Riba (figures 8 i 13 i Quadre 4).

Publicació de l'entrada número 5 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Inici del I Cicle de Conferències amb la conferència inaugural a càrrec de David Riba".

7 d'abril

L'Albert Aulines i l'Alfons Díaz comencen la redacció de l'article "Arqueologia i benestar" que s'acabarà publicant el diumenge 28 d'abril al *Dominical del Diari de Girona* (figura 22).

8 d'abril

L'Àngel Serrat –sotsdirector de Ràdio 90. *La ràdio lliure i cultural de la Garrotxa*– contacta amb l'Albert Aulines per concertar una entrevista per aquest mitjà de comunicació sobre el *I Cicle de Conferències* que la setmana passada es va iniciar al Museu Darder de Banyoles (figura 16).

9 d'abril

A les 7 de la tarda té lloc als estudis de l'*Emissora Municipal de Caldes* de Malavella (107 FM) una entrevista a l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines sobre el *I Cicle de Conferències*. L'entrevista és conduïda per Mateu Ciurana –director d'aquesta emissora–, té 17 minuts i 20 segons de durada i serà emesa en antena el dimecres 10 d'abril a 2/4 8 del vespre, el divendres 12 d'abril a la 1 del migdia i el diumenge 14 d'abril a les 10 del matí. Posteriorment, serà incorporada a l'arxiu d'aquesta emissora per tal que també pugui ser escoltada en versió podcast (figura 14).

Publicació de l'entrada número 6 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "*Ràdio Caldes (107.9 FM)* emet una entrevista als dos arqueòlegs promotors del *I Cicle de Conferències*: l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines".

11 d'abril

Publicació de l'entrada número 7 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "*Demà, conferència sobre el Camps dels Ninots, a càrrec de Bruno Gómez i Gerard Campeny*".

12 d'abril

Conferència 2 del *Cicle*, a càrrec d'en Bruno Gómez i d'en Gerard Campeny (figura 8 i Quadre 5).

L'Albert Aulines envia a l'Alfons Petit –periodista del *Diari de Girona*– l'article "*Arqueologia i benestar*", redactat al llarg d'aquesta setmana (a partir del 7 d'abril) i que s'acabarà publicant al *Dominical del Diari de Girona* el diumenge 28 d'abril (figura 22).

Publicació de l'entrada número 8 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "*Per què ara fa 3 milions d'anys van morir els animals trobats al Camp dels Ninots?*".

16 d'abril

A l'estudi 1 de Ràdio 90 té lloc una entrevista als promotors del *I Cicle de Conferències* –l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines– per part de l'Àngel Serrat i en Josep Cuéllar –sotsdirector i cap de programes, respectivament–. Aquesta entrevista s'emetrà al programa Especials el dissabte 20 d'abril a les 10 del matí i el diumenge 21 a les 12 del migdia (figura 16).

Publicació de l'entrada número 9 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "*Entrevista d'Àngel Serrat a Alfons Díaz i Albert Aulines emesa per Ràdio 90. La ràdio lliure i cultural de la Garrotxa (101.4)*".

18 d'abril

Publicació de l'entrada número 10 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "*Què sabem dels orígens humans a Girona? Demà 19 d'abril, conferència d'Albert Aulines*".

19 d'abril

A la pàgina 49 del *Diari de Girona* es fa referència al *I Cicle de Conferències* quan publica aquesta notícia: “Albert Aulines parlarà dels orígens humans a Girona” (figura 19).

Conferència 3 del *Cicle*, a càrrec d'Albert Aulines (figures 8 i 11 i Quadre 6).

Publicació de l'entrada número 10 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “El *Diari de Girona* publica la següent notícia: “Albert Aulines parlarà dels orígens humans a Girona”.

Publicació de l'entrada número 11 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “Els orígens humans a la bioregió de Girona en el context de la prehistòria universal, exposats avui durant la conferència d'Albert Aulines”.

25 d'abril

Acompanyat per Alfons Díaz, al vespre, té lloc als estudis de Banyoles Televisió una entrevista a Joaquim Soler per part de David Bertran pel que serà el pròxim conferenciant del *I Cicle*. Aquesta entrevista es pot consultar en aquest enllaç: <http://banyolestv.xiptv.cat/redaccio-banyoles-lentrevista/capitol/entrevista-a-joaquin-soler-25-0>

Publicació de l'entrada número 14 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “Per què Serinyà és un referent del paleolític europeu? Demà 26 d'abril, conferència de Joaquim Soler”.

26 d'abril

Conferència 4 del *Cicle*, a càrrec de Joaquim Soler (figura 8 i Quadre 7).

Publicació de l'entrada número 15 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “Conferència de Joaquim Soler sobre el paleolític mitjà de la cova de l'Arbreda de Serinyà”.

28 d'abril

La pàgina 6 del *Dominical del Diari de Girona* publica el reportatge d'Albert Aulines i Alfons Díaz que porta per títol “Arqueologia i benestar”. A la portada s'hi fa referència amb aquest encapçalament: “Banyoles, capital de l'arqueologia” (figura 22).

Publicació de l'entrada número 16 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “El *Dominical del Diari de Girona* publica “Arqueologia i benestar”, un reportatge d'Albert Aulines i Alfons Díaz”.

2 de maig

El *Full d'informació* número 313 de la Societat Catalana d'Arqueologia es fa ressò de la celebració d'aquest *I Cicle de Conferències* al Museu Darder de Banyoles.

Publicació de l'entrada número 17 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “De quina manera vivien els neandertals del Pla de l'Estany? Demà 3 de maig, conferència d'Alfons Díaz”.

3 de maig

Conferència 5 del *Cicle*, a càrrec d'Alfons Díaz (figura 8 i Quadre 8).

Publicació de l'entrada número 18 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “Conferència d'Alfons Díaz sobre els neandertals de Roca Foradada (Fontcoberta, Pla de l'Estany)”.

9 de maig

Publicació de l'entrada número 19 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): “Què s'ha descobert recentment a La Draga? Demà 10 de maig, conferència d'Antoni Palomo i Xavier Terradas”.

10 de maig

Conferència 6 del Cicle, a càrrec de l'Antoni Palomo i d'en Xavier Terradas (figura i Quadre 9).

Publicació de l'entrada número 20 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Conferència d'Antoni Palomo i Xavier Terradas sobre el poblat neolític de La Draga (Banyoles)".

16 de maig

Publicació de l'entrada número 21 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Com era el món rural de l'època romana a l'edat mitjana? 17 de maig, conferència d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer".

17 de maig

Conferència 7 del Cicle, a càrrec d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer (figura 8 i Quadre 10). Publicació de l'entrada número 22 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Conferència d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer sobre el jaciment arqueològic de Vilauba".

23 de maig

Publicació de l'entrada número 23 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Què sabem dels visigots catalans? Demà 24 de maig, conferència de Joaquim Grau sobre aquesta qüestió".

24 de maig

Conferència 8 del Cicle, a càrrec de Joaquim Grau (figura 8 i Quadre 11). Publicació de l'entrada número 24 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Conferència de Joaquim Grau sobre el poblament visigot a Catalunya".

30 de maig

Publicació de l'entrada número 25 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Com era la muralla medieval de Sant Feliu de Guíxols? Demà 31 de maig, conferència de Natàlia Colomeda".

31 de maig

La professora Eva Tràfach del col·legi Les Alzines de Girona ens envia el següent correu electrònic en el qual valora positivament la celebració del I Cicle de Conferències: *"Moltíssimes gràcies per enviar-me aquest material. Penseu que treballem paral·lelament aquestes etapes de la història en el curs de 5è de Primària i en cadascun dels temes hi ha la vostra aportació mitjançant les vostres conferències que envieu. Moltíssimes gràcies altra vegada. Bon treball."*

Conferència 9 del Cicle, a càrrec de Natàlia Colomeda (figura 8 i Quadre 12).

Publicació de l'entrada número 26 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Conferència de Natàlia Colomeda sobre la muralla de Sant Feliu de Guíxols".

3 de juny

El *Full d'informació* número 314 de la Societat Catalana d'Arqueologia es fa ressò de la celebració d'aquest I Cicle de Conferències al Museu Darder de Banyoles.

6 de juny

Publicació de l'entrada número 27 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Què transportava el vaixell Santíssima Trinidad de Blanes? Demà 7 de juny, conferència de Xavier Aguelo".

7 de juny

Conferència 10 del *Cicle*, a càrrec de Xavier Aguelo (figura 8 i Quadre 13).

Publicació de l'entrada número 28 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Conferència de Xavier Aguelo sobre el derelict de Blanes I - la Santíssima Trinidad".

13 de juny

Publicació de l'entrada número 29 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Com enterraven els morts a Banyoles durant l'edat mitjana? Demà 14 de juny, conferència de Bibiana Agustí i Almudena García".

14 de juny

Ràdio Banyoles (107.3 FM) s'ha fet ressò de la cloenda d'aquest I Cicle de Conferències tot emeten una entrevista a l'arqueòleg i historiador Alfons Díaz (un dels organitzadors i coordinadors d'aquest cicle).

Conferència 11 del *Cicle*, a càrrec de Bibiana Agustí i Almudena García (figures 8 i 12 i Quadre 14).

Abans de començar aquesta conferència, en Lluís Figueras, director del Museu Darder, ha realitzat un parlament introductori a tall de valoració final d'aquest I Cicle de Conferències. Finalitzada la intervenció de Bibiana Agustí i Almudena García, cap a les 9 del vespre ha tingut lloc l'Acte de Cloenda del Cicle amb els parlaments del regidor de cultura de l'Ajuntament de Banyoles, en Jordi Bosch, i dels prehistoriadors i organitzadors d'aquest cicle Alfons Díaz i Albert Aulines. Tot seguit, per celebrar la fi i l'èxit d'aquest cicle ha tingut lloc un sopar al Restaurant Can Xabanet (figura 24).

Publicació de l'entrada número 30 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Aquest vespre conclou el I Cicle de Conferències – *Ràdio Banyoles (107.3 FM)* entrevista l'Alfons Díaz".

Publicació de l'entrada número 31 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Conferència de Bibiana Agustí i Almudena García sobre els cementiris medievals de Banyoles i, tot seguit, Acte de Cloenda del I Cicle de Conferències".

23 de juny

Les pàgines 2 i 3 del *Dominical del Diari de Girona* publiquen el reportatge d'Albert Aulines, Alfons Díaz i Joan Abad que porta per títol "*Banyoles, bressol de la prehistòria catalana*" (figura 23). Aquest reportatge és un balanç del I Cicle de Conferències d'*Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* que, al llarg de dos mesos (d'abril a juny), s'ha celebrat al Museu Darder de Banyoles i que va finalitzar la setmana passada, el divendres 14 de juny.

Publicació de l'entrada número 32 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "*El Dominical del Diari de Girona* publica "*Banyoles, bressol de la prehistòria catalana*", un reportatge de l'Albert Aulines, l'Alfons Díaz i en Joan Abad".

2 de setembre

Amb l'objectiu de retransmetre en diferit les 11 conferències d'aquest I Cicle de Conferències a través del programa radiofònic *Pedra a pedra. Escolta la prehistòria de*

Ràdio 90, l'Àngel Serrat i l'Albert Aulines n'inicien la seva maquetació perquè aquest programa es pugui escoltar online durant la temporada de tardor (els caps de setmana del 21 de setembre al 14 de desembre).

5 de setembre

Alfons Díaz i Albert Aulines inicien les converses per definir l'estratègia per celebrar, al 2014, una nova edició d'aquest cicle amb l'objectiu que esdevingui el *II Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*.

9 de setembre

Àngel Serrat i Josep Cuèllar, de Ràdio 90, i Albert Aulines posen en moviment els mecanismes d'ordre informàtic necessaris per retransmetre en diferit aquest *I Cicles de Conferències* a través d'un format sobre divulgació de l'arqueologia ja existent en aquesta ràdio: Pedra a Pedra. *Escolta la prehistòria* (veure 22 de setembre).

13 de setembre

Enviament d'una carta formal i certificada al senyor Jordi Bosch, regidor de cultura de l'Ajuntament de Banyoles (figura 21)

18 de setembre

Publicació de l'entrada número 33 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Inici de la retransmissió radiofònica del *I Cicle de Conferències* a Ràdio 90. La ràdio lliure i cultural de la Garrotxa".

20 de setembre

Publicació de l'entrada número 34 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Pàgina web de Ràdio 90 sobre la Temporada Especial del Pedra a Pedra dedicat al *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*".

22 de setembre

Publicació de l'entrada número 35 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 1: presentació de les 11 conferències del cicle".

24 de setembre

Al Museu Darder de Banyoles, primera reunió formal entre Lluís Figueras, Alfons Díaz i Albert Aulines per tal d'organitzar un *II Cicle de Conferències* durant la primavera de l'any 2014 novament al Museu Darder. Es presenta la primera proposta per escrit referent als 8 o 9 conferenciantes que podrien participar-hi.

29 de setembre

Publicació de l'entrada número 36 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 2: Quins són els orígens de la conducta cultural humana? (a càrrec de David Riba)".

6 d'octubre

Publicació de l'entrada número 37 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 3: Per què van morir els animals trobats al Camp dels Ninots? (a càrrec de Bruno Gómez i Gerard Campeny)".

7 d'octubre

A l'Ajuntament de Banyoles, reunió entre Jordi Bosch, regidor de cultura, i Alfons Díaz i Albert Aulines per tractar dos temes. El primer és la possibilitat de publicar unes actes del *I Cicle de Conferències* en forma de llibre (Jordi Bosch comenta que ens comunicarem una resposta ferma en un període de 2 a 3 setmanes - veure 28 d'octubre). El segon és la perspectiva de continuar el *Cicle de Conferències* amb la celebració d'una segona edició a la primavera de l'any 2014 (Jordi Bosch, en representació de l'Ajuntament de Banyoles, hi dona el seu suport).

13 d'octubre

Publicació de l'entrada número 38 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 4: Què sabem dels orígens humans a Girona? (a càrrec d'Albert Aulines)".

20 d'octubre

Publicació de l'entrada número 39 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 5: Per què Serinyà és un referent del paleolític europeu? (a càrrec de Joaquim Soler)".

27 d'octubre

Publicació de l'entrada número 40 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 6: De quina manera vivien els neandertals al Pla de l'Estanty? (a càrrec d'Alfons Díaz)".

28 d'octubre

Jordi Bosch, regidor de cultura de l'Ajuntament de Banyoles, informa via telefònica a Alfons Díaz que ja es pot tirar endavant el llibre sobre el *I Cicle de Conferències* (veure 7 d'octubre).

29 d'octubre

Enviem un correu electrònic a tots els arqueòlegs que van participar en el *I Cicle de Conferències* per informar-los que ahir l'Ajuntament de Banyoles ens va comunicar que té la intenció de publicar un llibre sobre aquell cicle i, en conseqüència, per això els hi demanem la seva participació a través de la redacció d'un article sobre la seva conferència corresponent.

3 de novembre

Publicació de l'entrada número 41 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 7: Què s'ha descobert recentment a La Draga? (a càrrec d'Antoni Palomo i Xavier Terradas)".

6 de novembre

Reunió al Museu Darder entre Lluís Figueras, Josep Tarrús, Alfons Díaz i Albert Aulines. S'hi tracten dos temes. El primer és la publicació del llibre del *I Cicle de Conferències* (veure 7 i 28 d'octubre), sobre el qual els representants dels Museus de Banyoles ens comuniquen que no serà possible tirar-lo endavant per dos motius: un d'ordre econòmic i, l'altre, de conceptual. El segon tema és la celebració del *II Cicle de Conferències* durant la primavera de 2014, sobre el qual se'ns informa que des dels Museus de Banyoles hi donen ple suport perquè l'èxit del *I Cicle de Conferències* avala i dona crèdit a intentar repetir-ne una segona edició.

10 de novembre

Publicació de l'entrada número 42 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 8: Com era el món rural a l'època romana a l'edat mitjana? (a càrrec d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer)".

17 de novembre

Publicació de l'entrada número 43 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 9: Què sabem dels visigots catalans? (a càrrec de Joaquim Grau)".

24 de novembre

Publicació de l'entrada número 44 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 10: Com era la muralla medieval de Sant Feliu de Guíxols? (a càrrec de Natàlia Colomeda)".

1 de desembre

Publicació de l'entrada número 45 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 11: Què transportava el vaixell Santísima Trinidad?".

7 de desembre

Àngel Serrat i Albert Aulines graven a l'Estudi de Ràdio 90 el capítol 13 del Pedra a Pedra (veure 15 de desembre)

8 de desembre

Publicació de l'entrada número 46 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 12: Com enterraven els morts a Banyoles durant l'edat mitjana? (a càrrec de Bibiana Agustí i Almudena García)".

12 de desembre

Presentació del llibret *Programació Cultural de Banyoles 2014* (gener-juliol) dins del qual s'inclou la informació referent al *II Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* que tindrà lloc la primavera de 2014 al Museu Darder de Banyoles (figura 22).

Publicació de l'entrada número 47 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "El *II Cicle de Conferències* inclòs en el llibret de la Programació Cultural Banyoles 2014 (gener-juliol)".

15 de desembre

Publicació de l'entrada número 48 al *Bloc del Cicle* (Quadre 15): "Ràdio 90 - Capítol 13: Cloenda i perspectives del Cicle d'Actualitat Arqueològica (a càrrec d'Alfons Díaz i Albert Aulines)".

La seu del cicle: “*el Museu Darder és l’Smithsonian català*”

Mentre tenia lloc la celebració del *I Cicle de Conferències*, el 5 de maig de 2013 un de nosaltres (A.A.) va mantenir una conversa amb Joan Abad, membre de l’Associació Arqueològica de Girona, en el transcurs de la qual va sorgir la següent associació d’idees, ben encertada i fins avui mai exposada públicament: “*el Museu Darder és l’Smithsonian català*” (figura 4).

L’Smithsonian Institution és un centre educatiu i d’investigació fundat l’any 1846 a Washington a partir del llegat del científic britànic James Smithson (1765-1829). Va néixer amb la voluntat d’aproximar al gran públic la diversitat natural i cultural del planeta Terra a través de col·leccions d’objectes exòtics, en una època que sense els potents mitjans de comunicació actuals (televisió, ràdio i internet) la majoria de la població ignorava aquesta realitat. Amb el temps, l’Smithsonian ha esdevingut un punt de referència mundial en la formació educativa de molts ciutadans. Fundat el 1916, amb un pressupost i col·leccions més modestes i situat en una petita localitat “de províncies” com Banyoles enlloc d’una gran ciutat (Girona o Barcelona), durant molts anys el Museu Darder ha exercit una funció educativa idèntica. D’aquí que el puguem considerar “*l’Smithsonian català*”.

Figura 4. El Museu Darder va ser la seu del *I Cicle de Conferències* – 5 d’abril de 2013
La funció educativa sobre les Ciències de la Terra exercida per aquest museu els darrers cent anys permeten etiquetar-lo com “*l’Smithsonian català*”

La comarca del Pla de l'Estany és una aula oberta sobre les Ciències de la Terra perquè conté uns recursos d'ordre ecològic i històric excepcionals. Situat al bell mig d'aquest formidable entorn, el Museu Darder ha contribuït enormement a la investigació i divulgació d'aquestes temàtiques. Tot allò que han vist, escoltat i après els milers de ciutadans de totes les edats i condicions, que alguna vegada s'han endinsat en aquest museu segur que ha estat de gran utilitat per a la seva formació com a persones. Per garantir que es continuï transmetent generació rere generació uns determinats coneixements i valors (o sigui: l'educació) és necessari disposar de centres de referència com el Museu Darder. Amb la celebració del *I Cicle de Conferències* d'aquest 2013, el Darder ha exercit una vegada més aquesta funció educativa.

La transcendència històrica del cicle: del curset de prehistòria del doctor Corominas de l'any 1972 al I Cicle de Conferències d'aquest 2013

Els humans som els únics éssers vius amb passat, present i futur. Per tant, tenim història i projectes de futur. Només partint d'aquesta evidència es pot comprendre la celebració d'actes com el *I Cicle de Conferències* d'enguany al Museu Darder.

Els mots 'arqueologia', 'prehistòria', 'divulgació' o 'conferències' no representen cap novetat quan ens referim a la història del Pla de l'Estany perquè l'inici de la prehistòria a Catalunya va tenir lloc precisament en aquesta comarca a partir de la identificació del seu primer jaciment paleolític: la Bora Gran d'en Carreras, a Serinyà, l'any 1871 per part de Pere Alsius. Des d'aleshores, la recerca ha continuat fins avui a través d'investigadors com Josep Bosoms, Josep Maria Corominas o Josep Canal i de la col·laboració d'institucions com el Museu Darder, el Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles o l'Associació Arqueològica de Banyoles.

Un fet remarcable d'aquesta centenària trajectòria d'investigacions arqueològiques al Pla de l'Estany és la celebració del curset de prehistòria de l'any 1972 organitzat per Josep Corominas al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles (figura 5) perquè va posar en valor a nivell internacional les Coves Prehistòriques de Serinyà. La informació més detallada sobre aquest curset es pot consultar a les pàgines 184–201 de *El primer capítol de la història de Catalunya* publicat l'any 2010 per Joan Abad i Albert Aulines.

La celebració aquest 2013 del *I Cicle de Conferències* només es pot entendre i valorar com una aportació més en el si del bagatge adquirit des del segle XIX fins avui i, a la vegada, també com un llegat per a les futures generacions.

Figura 5. Los Sitios (29 de febrero de 1972) – Pàgina 3. El *Cicle de Conferències* celebrat aquest 2013 al Museu Darder té un antecedent històric: el curs de prehistòria de l'any 1972 organitzat per Josep Maria Corominas al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles

L'evolució del cicle: 11 conferències, 15 conferenciantes i 2 mesos de durada

A 3/4 de 8 del vespre del 5 de juny de 2013 va tenir lloc l'Acte d'Inauguració del *Cicle de Conferències* (figura 7), que va consistir en tres parlaments de benvinguda i presentació pronunciats per en Lluís Figueras (director dels Museus de Banyoles), l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines. Tot seguit, l'antropòleg David Riba va desenvolupar la primera conferència del cicle (Quadres 3 i 4 i figures 8 i 9).

Quaranta persones van presenciar aquest Acte d'Inauguració, un fet que considerem excepcional per tres raons. Primera: al nostre país, aquest tipus d'activitats culturals són poc freqüentades. Segona: la intensa pluja d'aquell 5 de juny sobre la ciutat de Banyoles i rodalies. Tercera: la inoportuna avaria mecànica de la porta d'entrada al Museu que va obstaculitzar durant quinze minuts l'accés a potencials assistents en aquest Acte d'Inauguració.

Prèviament, el 2 d'abril de 2013 havíem activat el Bloc online (figura 10) que havia de canalitzar la informació i difusió del *Cicle de Conferències*. A través d'aquest Bloc, per exemple, el dimecres de cada setmana enviàvem targetes d'invitació (figura 8) a desenes de persones i institucions catalanes. Cada invitació l'encapçalava una pregunta atractiva sobre la conferència en qüestió. A banda del Bloc, però, també vam promoure la celebració del cicle a través de les xarxes socials online, els mitjans audiovisuals i la premsa escrita (figures 10 a 20).

Figura 6. Primera reunió oficial de cares a l'organització del *I Cicle de Conferències* (7 de febrer de 2013 – Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles). D'esquerra a dreta: Albert Aulines, Alfons Díaz, Lluís Figueras i Josep Tarrús.

Al *Quadre 3* s'exposa el programa complet del cicle: data, títol i autors de les conferències. Més endavant, en farem una descripció individual (*Quadres 4 a 14*).

L'hora fixada per l'inici de les conferències era 2/4 de 8 del vespre dels divendres. A la pràctica, però, sempre es van retardar uns quinze minuts. Com a curiositat esmentarem que, precisament a aquella hora, la majoria dels divendres va ploure.

L'estructura de les conferències era la següent: una presentació de 5 a 10 minuts a càrrec nostre, en tant que coordinadors del cicle, que incloïa la lectura del currículum dels conferenciant (Quadres 4 a 14). Seguidament, la conferència pròpiament, la durada de la qual estava prevista entre 3/4 i 1 hora, per bé que aquest espai de temps es va sobrepassar gairebé sempre. Per últim, el torn de preguntes del públic, el qual va posar de manifest, setmana rere setmana, la seva estima i inquietud respecte el nostre patrimoni històric.

Al mateix temps, cada conferència es va enregistrar en format vídeo i es va penjar a la l'espai web Vimeo (figura 13) perquè així, a banda de generar un document visual perdurable, fos accessible a les persones que, per incompatibilitat horària o distanciament geogràfic, no poguessin assistir al Museu Darder. La idea d'activar aquest recurs visual va sorgir arran d'una conversa mantinguda el matí del 5 d'abril entre un de nosaltres (A. A.) i la Montse Freixa de l'empresa ATICS SL. Per altra banda, també se'n va enregistrar l'àudio per mitjà d'una gravadora digital gràcies al fet que l'Àngel Serrat, sotsdirector de Ràdio 90, va tenir l'ocurrència de retransmetre aquest cicle de conferències en diferit per ràdio, cosa que s'acabaria produint la tardor de 2013 en el si del programa *Pedra a pedra. Escolta la prehistòria* (figura 15).

Després d'una conferència, entre 5 i 20 persones sempre ens dirigíem al bar Ateneu de la plaça major de Banyoles, on oferíem un refrigeri al conferenciant de torn i, tot

Figura 7. Acte d'Inauguració del I Cicle de Conferències (5 d'abril de 2013 – Museu Darder). D'esquerra a dreta: Lluís Figueras, Alfons Díaz, David Riba i Albert Aulines

seguit, manteníem llargues i animoses discussions sobre varis temes relacionats amb el coneixement humà (astronomia, genètica, literatura, història, filosofia, antropologia).

Totes les conferències van aplegar un públic nombrós: una mitjana de 30 espectadors per conferència i més de 400 en total. Un èxit rotund que, sincerament, ens va sorprendre agradablement. D'entre els assistents més habituals citarem en Josep Lluís Montero i la Carme Joval (que coneixíem de l'excavació de 2012 a Domeny), l'Albert Barceló Trias i en Jordi Pujol Campistol (amb els quals abans mai havíem coincidit) i els companys arqueòlegs Andrea Ferrer, Natàlia Colomeda, Isabel Muñoz, Marina Sánchez i Josefina Simon.

En un parell de conferències també hi va ser present en Dani Pérez, empordanès, mestre d'escola i qui durant els anys 1996-2000 havia compartit els estudis universitaris amb un de nosaltres (A.A.). Aquest retrobament va fer possible l'apassionant sortida de camp a la Serra de les Avalls (Terrades, Alt Empordà) que relatem en un altre article d'aquesta mateixa revista.

Gràcies al *I Cicle de Conferències*, del 5 d'abril al 14 de juny de 2013 Banyoles va ser la capital de l'arqueologia gironina (figura 20). Aquell 14 de juny, després de l'exposició d'*Els cementiris medievals de Banyoles* de Bibiana Agustí i l'Almudena García (Quadre 14), va tenir lloc l'Acte de Cloenda que va consistir en els parlaments d'en Lluís Figueras, l'Alfons Díaz, l'Albert Aulines i en Jordi Bosch (regidor de cultura de l'Ajuntament de Banyoles – Quadre 16) i, tot seguit, en l'entrega dels corresponents certificats d'assistència i de participació al cicle (figura 21). Una vegada finalitzat aquest Acte de Cloenda, bona part de les persones que vam fer possible aquest *I Cicle de conferències* ho vam anar a celebrar amb un sopar al Restaurant Can Xabanet (figura 23).

Quadre 3

El programa del I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les comarques gironines

Núm.	Data	Conferenciant/s	Títol de la conferència
1	05-04-13	David Riba	Mecanismes cognitius d'aprenentatge social en ximpanzés: una aproximació als orígens de la conducta cultural humana
2	12-04-13	Bruno Gómez i Gerard Campeny	Una trampa natural: el jaciment paleontològic del Camp dels Ninots (Caldes de Malavella, La Selva)
3	19-04-13	Albert Aulines	Domeny: el darrer descobriment de l'apassionant aventura sobre els orígens humans a la bioregió de Girona
4	26-04-13	Joaquim Soler	El paleolític mitjà a la Cova de l'Arbreda (Serinyà, Pla de l'Estany)
5	03-05-13	Alfons Díaz	Estudi de la dinàmica cultural de Roca Foradada, un assentament neandertal a l'aire lliure (Fontcoberta, Pla de l'Estany)
6	10-05-13	Antoni Palomo i Xavier Terradas	La Draga. Noves aportacions a l'estudi del neolític europeu
7	17-05-13	Andrea Ferrer i Pere Castanyer	Vilauba, viure al camp de l'època romana a l'alta edat mitjana
8	24-05-13	Joaquim Grau	El Camí de Sant Feliu de la Garriga (Viladamat, Alt Empordà) i el poblament visigot al nord-est peninsular
9	31-05-13	Natàlia Colomeda	La muralla de la ciutat de Sant Feliu de Guíxols. Estat de la qüestió (Baix Empordà)
10	07-06-13	Xavier Aguelo	El derelict Blanes I: La Santísima Trinidad
11	14-06-13	Bibiana Agustí i Almudena García	Els cementiris medievals de Banyoles

Figura 8. Les 11 targetes d'invitació al *Cicle de Conferències* que, cada setmana i a través del correu electrònic, vam enviar a desenes de persones i institucions gironines i catalanes.

Conferència 1

Quins són els orígens de la conducta cultural humana?

En David Riba (Quadre 4) ens va respondre a aquesta pregunta el 5 d'abril de 2013 a través de la seva conferència titulada *Mecanismes cognitius d'aprenentatge social en ximpanzés: una aproximació als orígens de la conducta cultural humana*, la qual va tenir una durada d'una hora i sis minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"L'aprenentatge social és un mecanisme bàsic pel desenvolupament dels comportaments culturals. Disciplines com l'arqueologia prehistòrica han posat de manifest que aquesta capacitat va ser fonamental per a l'adaptació de l'espècie humana i el seu èxit evolutiu. No obstant això, sabem ben poca cosa sobre les seves arrels evolutives i si les formes d'aprenentatge social humana són compartides amb les d'altres espècies. Per això, l'estudi d'aquesta mena de qüestions en els ximpanzés és força important, ja que permet endinsar-nos en els orígens de la conducta cultural i suggerir models per comprendre els escenaris evolutius que van facilitar la seva selecció en l'espècie humana".

Abans de començar la seva conferència, en David Riba ens va explicar que l'aprenentatge social és una temàtica molt complexa perquè pot ser objecte d'estudi de disciplines tan diverses com la biologia, l'arqueologia, l'enginyeria informàtica o la intel·ligència artificial i, per tant, enmig d'aquesta heterogeneïtat d'anàlisis, era escaient aclarir que la seva postura al respecte era doble: per una banda, cognitiva (investigar els processos psicològics de l'aprenentatge social) i, de l'altra, evolutiva i filogenètica (comprendre les arrels genètiques de l'aprenentatge social a partir de la seva observació en d'altres espècies no humanes, com per exemple els ximpanzés).

Després d'aquest aclariment, en David Riba va desenvolupar la seva conferència en cinc parts. Primera: cultura humana / cultura no humana. Segona: aprenentatge social. Tercera: aprenentatge social en humans. Quarta: aprenentatge social en ximpanzés. Cinquena: estudis experimentals d'aprenentatge social en ximpanzés. A pesar de ser un temàtica conceptualment difícil, en David Riba va fer ús de recursos divulgatius de gran claredat per tal d'aproximar-la al públic. Un exemple: va portar una de les caixes que utilitzen els primatòlegs per experimentar amb ximpanzés i en va explicar el seu funcionament.

Quadre 4

Qui és en David Riba?

És llicenciat en Història i Antropologia social per la Universitat de Barcelona, Graduat superior en Arqueologia Prehistòrica i Màster oficial en Arqueologia del Quaternari i Evolució Humana per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

És investigador predoctoral de la Fundación Atapuerca adscrit a la Unitat de Cognició de l'Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social de Tarragona, on desenvolupa una recerca centrada en diferents aspectes de la cognició de tipus social en els ximpanzés.

És membre del Centre de Recerques Arqueològiques i forma part de la junta directiva de l'Asociación Primatológica Española.

Ha participat en l'equip de recerca del jaciment arqueopaleontològic del Camp dels Ninots des dels seus inicis.

És coautor de diverses publicacions científiques a nivell internacional i de divulgació científica d'àmbit nacional sobre qüestions relacionades amb l'arqueologia, la primatologia i l'evolució humana.

A/e: dribacano@gmail.com

Fotografia: <http://etologiaprimates.blogspot.com.es/p/david-riba.html>

En David Riba al Museu Darder el 5 d'abril de 2013

Conferència 2

Per què van morir els animals trobats al Camp dels Ninots?

En Bruno Gómez i en Gerard Campeny (Quadre 5) van respondre a aquesta pregunta el 12 d'abril de 2013 a través de la seva conferència titulada *Una trampa natural: el jaciment paleontològic del Camp dels Ninots (Caldes de Malavella, La Selva)*, la qual va tenir una durada d'una hora i vint-i-set minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencias.html>):

"Al llarg dels darrers 10 anys d'intervencions arqueopaleontològiques en el jaciment del Camp dels Ninots de 3 milions d'anys d'antiguitat s'han recuperat restes d'esquelets de macro i microvertebrats sencers i en connexió anatòmica, sense haver patit, a priori, cap tipus de modificació. Fent un recorregut per la recerca duta a terme fins als nostres dies, s'intentarà donar resposta del perquè trobem aquests animals en aquestes extraordinàries condicions de preservació".

Durant la seva conferència, Bruno Gómez i Gerard Campeny van oferir una visió general del Camp dels Ninots a partir dels següents blocs temàtics: el paleolític de les comarques gironines; història de 10 anys de recerca i divulgació al Camp dels Ninots (2003–2013); el vulcanisme del Camp dels Ninots; per què s'anomena 'Camp dels Ninots?'; mètodes d'excavació, d'anàlisi al laboratori i de restauració de les restes paleontològiques; descripció de la fauna (macrovertebrats, quelonies i microvertebrats); reconstrucció paleoambiental (macrorestes vegetals i pòl·lens).

Durant l'exposició del darrer d'aquests blocs van respondre la pregunta que ells mateixos havien plantejant al títol de la conferència: 'Per què van morir els animals trobats al Camp dels Ninots?' Van manifestar que l'única via per esbrinar-ho era aplicar la metodologia d'una ciència que s'anomena tafonomia ('enterrament' i 'ordre', etimològicament), l'objecte l'estudi de la qual són els processos de fossilització dels organismes vius. Tot seguit van argumentar que la presència de restes faunístiques senceres, de totes les edats, amb connexió anatòmica i sense mossegades de carnívors descartaven una mort per causa natural o cinegètica. Així, la hipòtesi més plausible seria d'ordre catastròfic. És a dir: els animals terciaris que freqüentaven el llac del Camp dels Ninots haurien mort de forma sobtada per l'emissió dels gasos tòxics (diòxid de carboni) sorgits arran d'un fenomen puntual com podria ser, per exemple, un terratrèmol.

Quadre 5

Qui és en Bruno Gómez?

És prehistoriador, tècnic de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES) i President del Centre de Recerques Arqueològiques (CRA).

És llicenciat en Història per la Universitat de Girona (2004), Màster en Arqueologia per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i l'any 2007 va obtenir la suficiència investigadora amb la tesi de llicenciatura "*Áreas de captación y estrategias de apro-*

visionamiento de rocas silíceas en el nivel L del Abric Romaní (Capellades, Barcelona)". Actualment està realitzant la seva Tesi doctoral.

És codirector de l'excavació arqueopaleontològica del Camp dels Ninots des de l'any 2003. Ha dirigit diverses excavacions arqueològiques i ha publicat més de 50 articles científics. Ha participat en diversos congressos, col·loquis i workshops. Ha organitzat un workshop sobre el Camp dels Ninots (2011) i el cicle de conferències *L'aventura de l'evolució passa pel Camp dels Ninots* (2007).

És comissari de l'exposició permanent *Ara fa 3,5 milions d'anys. El Camp dels Ninots* (2008), coeditor del llibre *El Camp dels Ninots: Rastres de l'evolució* (2010). Ha realitzat nombroses xerrades i visites guiades de divulgació del Camp dels Ninots i de la prehistòria en general.

A/e: bgomez@iphes.cat

Qui és en Gerard Campeny?

És prehistoriador, tècnic de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social de Tarragona (IPHES).

És llicenciat en Història per la Universitat de Girona i Màster en Arqueologia del Quaternari per la Universitat Rovira i Virgili. Actualment està realitzant la seva Tesi doctoral.

És codirector, des de l'any 2003, del projecte multidisciplinar en el jaciment del Camp dels Ninots de Caldes de Malavella.

Ha participat en nombroses excavacions arqueològiques, especialment de prehistòria, a les comarques de Girona, però també en d'altres projectes nacionals i internacionals. Ha publicat més de 40 articles científics. Ha organitzat i participat en nombroses activitats de caràcter divulgatiu sobre el Camp dels Ninots i la prehistòria en general.

A/e: gcampeny@iphes.cat

En David Bruno Gómez i en Gerard Campeny al Museu Darder el 12 d'abril de 2013

Conferència 3

Què en sabem dels orígens humans a Girona?

L'Albert Aulines (Quadre 6) va respondre a aquesta pregunta el 19 d'abril de 2013 a través de la seva conferència titulada *Domeny: el darrer descobriment de l'apassionant aventura sobre els orígens humans a la bioregió de Girona*, la qual va tenir una durada d'una hora i vint-i-nou minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"El passat 2012 a Domeny –una enorme extensió de terreny situada a dos quilòmetres de la catedral de Girona– s'hi van localitzar en context estratigràfic centenars d'evidències del període neandertal i, possiblement també, del preneandertal (Homo Heidelbergensis). L'excel·lent estat de conservació d'aquest registre arqueològic suposa una novetat de primer ordre a nivell europeu a l'hora d'aproximar-se a les primeres fases del seu poblament".

La conferència de l'Albert Aulines es va desenvolupar en quatre eixos temàtics (els orígens humans a Europa; els orígens humans a la bioregió de Girona; Domeny, un jaciment paleolític excepcional; perspectives de futur engrescadores) i es va acabar amb la lectura del text *Banyoles i els orígens humans* que reproduïm a continuació:

"L'any 1972 va tenir lloc al Museu Arqueològic de Banyoles un esdeveniment de caràcter social que acabaria tenint una gran repercussió: el Curs d'Iniciació a la Prehistòria organitzat pel doctor Josep Corominas.

Aquest Curs va aglutinar una sèrie de persones de la societat civil interessades en aquesta temàtica i va ser l'espurna que acabaria posant al descobert, aquell mateix 1972, el paleolític inferior a Catalunya, fins aleshores desconegut al nostre país, a diferència d'altres com França, Alemanya o Anglaterra. Per tant, va ser aquell 1972 i a Banyoles, on es va començar a escriure "el primer capítol de la història de Catalunya".

40 anys després, Banyoles torna a obrir les seves portes perquè puguem continuar co-neixent de primera mà la nostra història. Fins al juny d'aquest 2013 tindran lloc al Museu Darder 11 conferències sobre l'extraordinari patrimoni arqueològic gironí, que abasta dels seus orígens fins a l'època moderna. Com aquell 1972, també ara l'objectiu és aconseguir que tots els agents de la societat civil s'identifiquin amb l'apassionant aventura dels orígens humans.

El patrimoni paleolític de la Bioregió de Girona és molt ric. Molt més del que a vegades pensem. Ara bé, perquè aquest tipus de coneixement sigui profitós i formi part del nostre benestar com a societat, només és possible que, mentre s'investiga i es va fent ciència, a la vegada també es transmeti a tota la ciutadania, generació rere generació, tot començant, en primer lloc, per la base, o sigui, per l'escola.

Espero que tant aquesta conferència que acabo de donar com les altres 10 que constitueixen aquest I Cicle de Conferències puguin contribuir, ara i en el futur, a aquest tipus de benestar social.

Moltes gràcies per la vostra atenció"

Albert Aulines, Banyoles, 19 d'abril de 2013

Quadre 6

Qui és l'Albert Aulines?

És prehistoriador, llicenciat en Història l'any 2000 per la Universitat de Girona.

L'any 1998 es va integrar a l'Associació Arqueològica de Girona –el centre d'estudis que ha posat al descobert els orígens humans de Catalunya– i, des de llavors, investiga i divulga l'origen i l'evolució cultural de l'espècie humana a la bioregió de Girona.

Ha contribuït a la localització i estudi de diversos jaciments arqueològics gironins: Domeny (1999 i 2012), El Terme (1999), Balma de la Xemeneia (2001), Pla de La Jueria (2002), Turó de la Bateria (2006), Pla d'en Serra (2008) i cova 'Bauma d'en Noguer' 2009.

Ha aproximat la prehistòria a tots els interessats en aquesta temàtica a través de tallers didàctics a les escoles, visites guiades a jaciments arqueològics, articles d'opinió a la premsa i a revistes especialitzades, llibres, xarxes telemàtiques i ràdio.

És el coordinador de la revista *Quadern de Prehistòria Catalana*; coeditor del programa radiofònic *Pedra a pedra*. Escolta la prehistòria i coautor de tres llibres: *Jaciment arqueològic Balma de la Xemeneia* (2007); *Arrels profundes. Fragments del passat prehistòric de les comarques gironines* (2009) i *El primer capítol de la història de Catalunya* (2010).

A/e: ulines@gmail.com – www.aadgirona.org

L'Albert Aulines al Museu Darder el 19 d'abril de 2013

Conferència 4

Per què Serinyà és un referent del paleolític europeu?

En Joaquim Soler (Quadre 7) va respondre a aquesta pregunta el 26 d'abril de 2013 a través de la seva conferència titulada *El paleolític mitjà a la Cova de l'Arbreda (Serinyà, Pla de l'Estany)*, la qual va tenir una durada d'una hora i trenta-vuit minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencias.html>):

"Des del seu descobriment l'any 1972, la seqüència paleolítica de la cova de l'Arbreda ha esdevingut un punt de referència per a l'estudi de la prehistòria europea. No obstant això, les primeres dècades d'excavacions programades i estudis de síntesi concerniren només en els nivells del paleolític superior i un xic del mosterià més recent. La major part del paleolític mitjà, que només s'intuïa gràcies al primer sonatge realitzat per Josep Maria Corominas, era un gran desconegut. Per clarificar-lo, durant els darrers 15 anys l'hem excavat fins a la base del reompliment de la cavitat i, això, ha conferit un nou interès al jaciment".

La conferència d'en Joaquim Soler tenia per objectiu presentar els resultats dels últims quinze anys d'excavació a la cova de l'Arbreda. A la seva introducció, Soler va explicar breument la història de les investigacions a les Coves Prehistòriques de Serinyà durant els darrers quaranta anys (a partir del sondeig realitzat l'any 1972 per Josep Maria Corominas). A continuació va descriure'n el context geogràfic i geològic (formació dels travertins de l'abric) i, després, la seva explicació va passar a centrar-se en el període mosterià, del qual va proporcionar amb molt detall aspectes diversos referents a l'estratigrafia, els nivells arqueològics, la sedimentologia, la indústria lítica, les evidències d'elements constructius (llars de foc i paviments), la fauna, les datacions radiomètriques o les restes òssies humanes. Va finalitzar la seva conferència anunciant que les perspectives de futur de la recerca passen per tornar a excavar els nivells del paleolític superior situats a la part superficial del jaciment. Una profusió d'imatges dels materials arqueològics va acompanyar en tot moment el seu discurs.

Acabada la conferència pròpiament, es va obrir el torn de preguntes al públic assistent que, durant mitja hora va formular tot tipus de preguntes, bona part de les quals giraven a l'entorn de l'extinció dels neandertals i dels trets singulars dels primers sàpiens que van arribar al continent europeu.

Quadre 7

Qui és en Joaquim Soler?

Prehistoriador adscrit a l'Institut de Recerca Històrica de la Universitat de Girona.

Al llarg de la seva carrera com a investigador ha treballat principalment en dues línies de recerca, una primera dedicada a l'estudi de art rupestre prehistòric del Sàhara Occidental i una segona centrada en les societats paleolítiques del nord-est de Catalunya.

En el primer camp d'estudi les seves contribucions principals han consistit en l'anàlisi i publicació de nombrosos jaciments fins aleshores inèdits, així com en la participació en diverses expedicions i altres accions de salvaguarda de l'immens patrimoni d'aquest país africà.

En l'àmbit del paleolític, des de fa una dotzena d'anys forma part de l'equip que dirigeix les excavacions a la cova de l'Arbreda i estudia els materials que han proporcionat els jaciments de Serinyà.

Ha participat en algunes recerques esporàdiques en l'àmbit de la prehistòria recent a les comarques gironines.

A/e: joaquim.soler@gmail.com

En Joaquim Soler al Museu Darder el 26 d'abril de 2013

Conferència 5

De quina manera vivien els neandertals del Pla de l'Estany?

L'Alfons Díaz (Quadre 8) va respondre a aquesta pregunta el 3 de maig de 2013 a través de la seva conferència titulada *Estudi de la dinàmica cultural de Roca Foradada, un assentament neandertal a l'aire lliure (Fontcoberta, Pla de l'Estany)*, la qual va tenir una durada d'una hora i onze minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencias.html>):

"Als anys 80 del segle passat, investigadors paleolítistes i entitats dedicades a la recerca prehistòrica van posar al descobert un conjunt d'estacions en superfície d'època paleolítica a la comarca del Pla de l'Estany. Les condicions favorables d'aigua, caça i un clima temperat de la zona van facilitar aquest tipus d'assentaments a l'aire lliure. D'entre tots ells, Roca Foradada excel·leix per la qualitat i quantitat del seu material lític contextualitzat dins el marc cronocultural del paleolític mitjà".

La conferència d'Alfons Díaz va començar amb una introducció sobre la problemàtica de les estacions en superfície a partir de la formulació de les següents preguntes: Què són? Com es troben? On s'ubiquen? Quina informació ens aporten? Quina dificultat amaguen? A continuació va citar les àrees de la bioregió de Girona on també s'ha documentat una forta presència d'aquests registres arqueològics superficials (la Selva, vall mitjana del Ter i el Pla de l'Estany).

Tot seguit, l'exposició d'Alfons Díaz es va centrar en la descripció del jaciment de Roca Foradada. Primer de tot va esmentar el context històric i mediambiental i els trets característics de les comunitats neandertals (nòmades, amb una estructura social complexa, tècnica mosteriana). A continuació va citar la següent frase: *"Les pedres tallades pels nostres avant-passats representen el primer testimoni fidel de l'inici de la nostra evolució com a éssers humans"*, que li va ser de gran utilitat per entrar en detall en l'anàlisi de la indústria lítica de Roca Foradada: naturalesa del material, sistema d'anàlisi (Sistema Lògic-Analític), matèria primera (aprovisionament i mobilitat territorial), entre d'altres aspectes tècnics.

La seva conferència va concloure amb una interessant proposta de futur: realitzar una intervenció arqueològica formal als terrenys circumdants del jaciment amb l'objectiu de localitzar-hi material lític *in situ* i en context estratigràfic.

Quadre 8

Qui és l'Alfons Díaz?

És llicenciat en Història per la Universitat de Girona.

L'any 2012 va adquirir la suficiència investigadora a la Universitat de Girona després de realitzar el Màster d'Iniciació a la Recerca en Humanitats, dins de l'itinerari d'arqueologia, amb el treball de recerca *Estudi de la tecnologia lítica del jaciment en superfície de Roca Foradada (Fontcoberta, Pla de l'Estant)*.

En la seva dedicació professional, encarada a la investigació i a la difusió del patrimoni, forma part de l'Associació de Recerques Arqueològiques que, sense ànim de lucre, es dedica a l'estudi i difusió del patrimoni cultural.

Ha treballat com a guia en l'àmbit local i de museus, i com a arqueòleg tant en treballs d'arqueologia preventiva, com en diferents projectes de recerca desenvolupats per diverses universitats catalanes i institucions adherides a aquestes, abraçant tots els períodes històrics que van des de la paleontologia fins a l'època contemporània.

Ha publicat articles, en col·laboració i en solitari, en les darreres *Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona* (2012) i en la revista especialitzada *Quaderns de Prehistòria Catalana*, editada per l'Associació Arqueològica de Girona.

A/e: alfons.diaz.diaz@gmail.com

L'Alfons Díaz al Museu Darder el 3 de maig de 2013

Conferència 6

Què s'ha descobert recentment a La Draga?

L'Antoni Palomo i en Xavier Terradas (Quadre 9) van respondre a aquesta pregunta el 10 de maig de 2013 a través de la seva conferència titulada *La Draga. Noves aportacions a l'estudi del neolític europeu*, la qual va tenir una durada d'una hora i dinou minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"Es presentaran les darreres actuacions arqueològiques (2008 – present) desenvolupades al poblat neolític de La Draga i l'entorn lacustre de Banyoles. Aquestes intervencions s'emmarquen dins del projecte de recerca La Draga i les ocupacions lacustres prehistòriques de l'Estany de Banyoles dins del context de l'Europa Occidental (2008-2013). Els esforços d'aquest projecte han anat dirigits vers l'assoliment de dos objectius: d'una banda, entendre la dinàmica de l'ocupació prehistòrica de l'Estany de Banyoles, tant en els moments previs com posteriors a les ocupacions neolítiques de La Draga, i de l'altra, caracteritzar les estratègies econòmiques i organitzatives dels pobladors neolítics que es van establir a La Draga".

La conferència va estar dividida en dues parts. En la primera, l'Antoni Palomo va començar presentant el jaciment (història de la descoberta, Parc Neolític de La Draga, internacionalització del projecte de recerca, potent divulgació social, metodologia, registre de dades, conservació de la matèria orgànica) i, tot seguit, va detallar els treballs desenvolupats durant els anys 2008 al 2012, els quals va agrupar en tres blocs: prospeccions a les vores de l'Estany de Banyoles (més de 100 sondatges); prospeccions subaquàtiques (una troballa singular a 15 metres de fondària a la Punta Freixenet); l'excavació terrestre (descoberta d'empedrats, fogars i pals de cabana).

En la segona part, en Xavier Terradas va presentar les línies de recerca més novadores i representatives que actualment estan en curs a La Draga: paleoambient (seqüència estratigràfica, pòl·lens, carbons), zooarqueologia (caracterització de les espècies minoritàries, anàlisi d'isòtops de mol·luscs, anàlisis genètiques de DNA), carpologia (300.000 restes de llavors vegetals), fusta (gestió del bosc i usos humans) i tecnologia (residus conservats a la ceràmica, reconstrucció tridimensional d'objectes arqueològics).

Quadre 9

Qui és l'Antoni Palomo?

És doctor en arqueologia prehistòrica per la UAB. Professor associat de la UAB i director de l'empresa Arqueolític.

Ha treballat com a tècnic contractat pel CSIC-IMF de Barcelona, CSIC-CCHS de Madrid i la Universitat Autònoma de Barcelona.

Dissenya i desenvolupa programes de divulgació del coneixement del passat, especialment en relació a la prehistòria. Entre altres llocs on treballa, destaca el Parc neolític de La Draga, els museus de Banyoles i el Parc de les Mines

Neolítiques de Gavà. Pel que fa als treballs de camp, coordina el departament de treballs arqueològics i en destaquen: els cementiris de Banyoles, el Castell de Palol de Revardit, el jaciment paleolític del Turó de la Bateria, diversos treballs en la línia del TGV...

Actualment codirigeix el projecte de recerca del jaciment neolític lacustre de la Draga. Treballa en l'estudi de la prehistòria recent. És especialista en estudis de tecnologia lítica i especialment des d'una perspectiva experimental. Altres jaciments on ha treballat: Plan-sallosa, Can Roqueta, Banys de la Mercè, Serra del Mas Bonet. Autor d'aproximadament 150 articles especialitzats sobre arqueologia i coautor de 6 monografies sobre diversos jaciments.

A/e: tpalomo@arqueolitic.com

Qui és en Xavier Terradas?

És doctor en Arqueologia per la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment és Investigador científic del CSIC, adscrit al Departament d'Arqueologia i Antropologia de la Institució «Milà i Fontanals» de Barcelona.

Dins d'aquesta institució, coordina la línia científica «Estabilitat i Canvi social a les societats humanes: caçadors - recol·lectors en transició» (Pla d'actuació estratègica CSIC 2010-2013).

Els seus principals temes de recerca són els tres següents:

Primer: arqueologia de les societats caçadores-recol·lectores; estudi dels seus processos econòmics i socials, així com de les seves dinàmiques de canvi.

Segon: gestió dels recursos minerals per part de les societats prehistòriques; produccions autòctones, desplaçaments de matèries primeres minerals i intercanvis d'instrumental lític al llarg de l'arc mediterrani comprès entre les conques de l'Ebre i el Rhône.

Tercer: el desenvolupament tecnològic i variabilitat a partir de l'estudi dels procediments tècnics involucrats en la producció de l'instrumental lític al llarg de la Prehistòria.

A/e: terradas@imf.csic.es – csic.academia.edu/XavierTerradas

L'Antoni Palomo i en Xavier Terradas al Museu Darder el 10 de maig de 2013

Conferència 7

Com era el món rural de l'època romana a l'edat mitjana?

L'Andrea Ferrer i en Pere Castanyer (Quadre 10) van respondre a aquesta pregunta el 17 de maig de 2013 a través de la seva conferència titulada *Vilauba, viure al camp de l'època romana a l'alta edat mitjana*, la qual va tenir una durada d'una hora i divuit minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"Les recerques continuades que s'han dut a terme a Vilauba des de l'any 1978 (Camós, Pla de l'Estant) ens permeten aproximar l'evolució que va patir el món rural des de la romanització fins a l'alta edat mitjana. Vilauba és un dels pocs exemples coneguts a Catalunya on és possible estudiar aquesta evolució a través de l'explotació inicial de la vil·la romana, la transformació en un vilatge visigot fins a la relació amb el topònim del mas Villa Alba, documentat al segle X".

Pere Castanyer va començar aquesta conferència etiquetant Vilauba "com un jaciment emblemàtic de Banyoles i de Catalunya" i tot seguit va realitzar una introducció sobre el procés de romanització a la península Ibèrica (ocupació militar, transformació del territori i del mode de vida econòmic i social, introducció de noves infraestructures). Després d'esmentar la història de la recerca a Vilauba i la seva metodologia d'excavació, es va centrar a descriure detalladament les característiques d'una les cases de pagès d'època romana localitzada a Vilauba: els seus elements constructius (alçats de les parets, bigues, teulada), la divisió dels espais arquitectònics, les troballes excepcionals en un rebost, les termes, les necròpolis o el treball i l'àrea agrícola (d'unes 50 hectàrees).

L'Andrea Ferrer va continuar el fil de la conferència per referir-se a la darrera fase d'ocupació de Vilauba, corresponent a l'època visigoda. Va comentar que se n'han documentat uns 500 m², que s'hi poden reconèixer dues grans àrees (una amb funcions residencials i l'altra d'una utilitat productiva) i que a dia d'avui encara no s'ha localitzat la necròpoli. Seguidament va descriure els elements que constitueixen les dues àrees: tipus arquitectònics, objectes arqueològics, sistema econòmic, una premsa d'oli, reconstrucció paleoambient i faunística.

La conferència va finalitzar amb una explicació de síntesi sobre l'evolució de la casa de pagès des de l'època romana fins a l'alta edat mitjana.

Quadre 10

Qui és l'Andrea Ferrer?

Es va llicenciar en Història l'any 2006 per la Universitat de Girona.

L'any 2008 va realitzar el Màster d'Iniciació a la recerca en Humanitats, Història, Art, Filosofia, Llengua i Literatura a la Universitat de Toulouse i a la Universitat de Girona.

El seu treball de recerca va ser un estudi de *Els materials de construcció de la bòbila romana d'Ermedàs (Pla de l'Estant)*.

Ha col·laborat en diferents jaciments arqueològics de les comarques de Girona i, actualment, combina la codirecció dels treballs a la vil·la romana de Vilauba amb tasques de documentació al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles.

andreita.ferrer@gmail.com

Qui és en Pere Castanyer?

Natural de Sant Privat d'en Bas (La Garrotxa)

És doctor en Història Antiga i Arqueologia per la Universitat de Girona amb la tesi *La vil·la romana de Vilauba. Un exemple de l'ocupació i explotació romana del territori a la comarca del Pla de l'Estant*.

Des de l'any 1990 és arqueòleg-conservador del Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries.

És codirector de diferents projectes de recerca arqueològica dedicats a l'estudi del món rural d'època romana a les comarques de Girona. Sobre aquest tema, les actuacions més rellevants són la codirecció dels treballs arqueològics a la vil·la romana de Vilauba des de l'any 1985 i, des de l'any 1999, la codirecció de la recerca a la Bòbila romana d'Ermedàs.

És coautor diversos llibres i articles en revistes nacionals i internacionals, d'entre les quals en destaquem tres: *Les Ceràmiques comunes i de producció local d'època romana* (1990), *El món rural romà a Catalunya. L'exemple de les comarques nord-orientals* (1995) i *Vilauba. Descobrim una vil·la romana* (2007).

A/e: pcastanyer@gencat.cat

En Pere Castanyer i l'Andrea Ferrer al Museu Darder el 17 de maig de 2013

Conferència 8

Què en sabem dels visigots catalans?

En Joaquim Grau (Quadre 11) va respondre a aquesta pregunta el 24 de maig de 2013 a través de la seva conferència titulada *El Camí de Sant Feliu de la Garriga (Viladamat, Alt Empordà) i el poblament visigot al nord-est peninsular*, la qual va tenir una durada d'una hora i tretze minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"El jaciment visigot del Camí de Sant Feliu de la Garriga (Viladamat, Alt Empordà) ens dóna testimoni d'un tipus d'ocupació del territori que encara no s'havia documentat a les comarques gironines. Estirant el fil d'aquest jaciment es presenten les realitats del poblament visigot al nord-est peninsular, fent més èmfasi a la província de Girona i als diferents jaciments que ens ajuden a entendre la transició del món clàssic al món medieval".

A l'inici de la seva conferència, en Joaquim Grau va introduir el públic assistent al món dels visigots (poble d'origen balcànic situat a la frontera del Danubi, al sud-est d'Ucraïna) i la seva història (contacte i tensions amb el món romà, arribada i establiment a la península Ibèrica).

Després d'aquestes oportunes consideracions de caràcter general va centrar-se en el Camí de Sant Feliu de la Garriga. Va situar-lo geogràficament i va explicar-ne els motius de la seva intervenció arqueològica. Va esmentar que s'havien excavat 3.800 m², però que el jaciment encara no estava exhaurit. Tot seguit va comentar que s'hi havien descobert 72 estructures i que s'hi podien distingir tres grans àrees: una d'hàbitat i dues d'emmagatzematge. La zona d'hàbitat va ser identificada per la localització de fosses, cabanes, forns i llars de focs i les zones d'emmagatzematge (que representen un 70% del jaciment) a partir d'una trentena de sitges. En totes aquestes àrees s'hi van localitzar diverses restes arqueològiques: ceràmica (comuna i àmfores), metalls de ferro (per a ús agrícola: una aixada) i de bronze (elements decoratius: arracades), vidre i fauna (ovelles, porcs, bous i gossos). En una de les sitges va aparèixer l'enterrament d'un infant d'entre 2 i 4 anys. En Joaquim Grau va finalitzar la seva conferència mostrant un mapa on hi havia representats els jaciments més propers corresponents també al període visigot El Serradar (Sant Pere Pescador), Puig Rom (Roses), Turó de Santa Maria (Roses), Vilauba (Camós) i Pla de l'Horta (Sarrià de Ter).

Quadre 11

Qui és en Joaquim Grau?

És arqueòleg, llicenciat l'any 2005 a la Universitat de Girona.

Des d'aquell 2005, treballa de manera professional en arqueologia de gestió.

També ha contribuït en campanyes d'excavacions arqueològiques programades al Castell de Palagret (Celrà) i, sobretot, al Puig de Sant Andreu (Ullastret).

Ha format part de l'equip encarregat de la revisió de la Carta Arqueològica de l'Alt Empordà.

Juntament amb Josep Maria Nolla, Josep Casas i Victòria Soler ha realitzat diverses publicacions sobre la necròpolis de Tolegassos (a Viladamat, Alt Empordà).

Entre el novembre del 2009 i el maig del 2010 va dirigir l'excavació del jaciment "Camí de Sant Feliu de la Garriga".

A/e:quimgr@gmail.com

En Joaquim Grau al Museu Darder el 24 de maig de 2013

Conferència 9

Com era la muralla medieval de Sant Feliu de Guíxols?

La Natàlia Colomeda (Quadre 12) va respondre a aquesta pregunta el 31 de maig de 2013 a través de la seva conferència titulada *La muralla de la ciutat de Sant Feliu de Guíxols. Estat de la qüestió (Baix Empordà)*, la qual va tenir una durada de quaranta-un minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"La vila medieval de Sant Feliu de Guíxols estava emmarcada per una muralla que s'esmenta documentalment per primer cop l'any 1231. Aquest element defensiu va protegir activament als guixolencs fins a l'acabament del segle XVII, moment en què els francesos, un cop conquerida la ciutat, l'enderrocarien amb dinamita. Durant molt de temps s'han elaborat hipòtesis sobre el traçat i la fesomia d'aquesta construcció. Avui dia podem dir que, gràcies a les intervencions arqueològiques dutes a terme en els darrers deu anys, s'ha pogut donar resposta a aquelles qüestions, entre d'altres. En la conferència es posen al descobert tots aquests nous descobriments que ens ajuden a conèixer millor l'articulació d'aquesta unitat de defensa".

La Natàlia Colomeda va iniciar la seva conferència explicant el concepte de muralla (definició, materials, funcionalitat, evolució històrica amb exemples com Empúries, o Barcelona). Referint-se ja a la muralla medieval de Sant Feliu de Guíxols, va comentar els seus antecedents històrics (tombes neolítiques, poblat ibèric, establiment romà, monestir i vila) i les dues fonts d'informació per al seu estudi: la documental (capbreus i llibres de comptabilitat) i l'arqueològica.

A partir de la font documental es coneixen els següents aspectes de la muralla: traçat (de la façana marítima fins a la Rambla Vidal), materials de construcció (pedres granítiques i morter de calç), fisonomia (paret vertical amb camí de ronda, un fossat, 5 portals, 13 torres i 2 ponts), finançament (1/3 part a càrrec del monestir, impostos directes i donacions o ajudes reials), operaris (els vilatans) i evolució històrica (conflictes bèl·lics, dispositiu i armament defensiu). Pel que fa a l'arqueologia, durant els anys 60-90 del segle XX es van localitzar restes puntuals de la muralla, però només és a partir de l'any 2000 (creació d'un pla especial de protecció) quan s'hi comencen a realitzar intervencions sistemàtiques en diferents trams (Plaça Mercat 18-20, carrer Estret, Baixada del Pont i carrer Notaria).

Quadre 12

Qui és la Natàlia Colomeda?

És llicenciada en Història de l'Art a la Universitat de Girona. En aquesta mateixa universitat va adquirir la suficiència investigadora després de realitzar el Màster d'Especialització Professional en Patrimoni Cultural.

Ha participat en diverses excavacions arqueològiques de tots els períodes històrics i ho ha fet principalment aquí, a les comarques gironines.

En la seva dedicació professional, sempre encarada a la investigació i la difusió del patrimoni, ha format part d'equips de tallers didàctics amb empreses d'arqueologia, acostant l'arqueologia a l'escola. En aquesta línia divulgativa ha programat, coordinat i realitzat visites guiades del patrimoni històric de la seva població natal, Sant Feliu de Guíxols, i ha realitzat nombroses xerrades de caire divulgatiu a diferents poblacions gironines, fossin aquestes convocades bé per ajuntaments bé per associacions dedicades a la difusió arqueològica.

Ha col·laborat en l'organització de reunions científiques i ha participat activament com a membre de la junta tècnica municipal en entitats d'àmbit cultural com, per exemple, al Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols.

Ha publicat diversos articles, en solitari o en col·laboració, tant a les *Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, com en publicacions especialitzades i de difusió patrimonial, així com també en congressos d'arqueologia medieval i moderna.

A/e: nataliacolomeda@gmail.com

La Natàlia Colomeda al Museu Darder el 31 de maig de 2013

Conferència 10

Què transportava el vaixell Santísima Trinidad?

En Xavier Aguelo (Quadre 13) va respondre a aquesta pregunta el 7 de juny de 2013 a través de la seva conferència titulada *El derelict Blanes I: La Santísima Trinidad*, la qual va tenir una durada de quaranta-sis minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencias.html>):

"Amb motiu de tot un seguit d'obres de remodelació del port de Blanes, l'any 2010, es van realitzar tot un conjunt d'actuacions arqueològiques amb la finalitat de minimitzar l'afectació del patrimoni. Aquestes van donar com a resultat la localització i posterior excavació d'un derelict (un vaixell enfonsat) d'època moderna. Els treballs realitzats posteriorment en els arxius de la població han permès verificar les hipòtesis plantejades durant l'excavació, així com aportar una important informació entorn al derelict".

En Xavier Aguelo va estructurar la seva conferència a partir dels següents 12 blocs temàtics. Primer: localització de l'àrea d'estudi (situació, descripció del port de Blanes, motius de la intervenció i antecedents arqueològics). Segon: metodologia de prospecció (singular pel fet de tractar-se d'una excavació subaquàtica, maquinària emprada, temps d'execució, problemàtica medioambiental i realització de 180 sondejors). Tercer: resultats arqueològics (una àncora, un vaixell de pesca dels anys 50 del segle xx, materials ceràmics aïllats i un vaixell modern). Quart: localització del derelict Blanes I (un timó i barres de plom disperses). Cinquè: procés d'excavació (divisió en diversos sectors de 25 m² amb quadres d'1 m², extracció de barres de plom de 35 a 67 quilograms situats a 17 de fondària). Sisè: els materials arqueològics (barres de plom amb quatre tipus de marques de diferents propietaris, segells de plom amb el nom de Marsella a l'anvers, politges amb diferents tipus de fusta, pinyols de préssec, una pipa i unes ulleres de llarga vista). Setè: el jaciment arqueològic (informació proporcionada a partir de la càrrega del vaixell). Vuitè: les dades històriques (el vaixell era originari de Màlaga). Novè: hipòtesis de ruta i direcció en base a les dades arqueològiques i històriques (segona meitat del segle xx, originari de Marsella, comerç de redistribució per la costa catalana). Desè: la documentació de l'arxiu (tipus i nom del vaixell, patró, càrrega, origen i destí). Onzè: ruta i causes de l'enfonsament (un temporal). Dotzè: conclusió: el derelict Blanes I és el Santísima Trinidad.

Quadre 13

Qui és en Xavier Aguelo?

És llicenciat en història per la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 1996.

Ha dirigit nombroses excavacions i prospeccions arqueològiques, tant en l'àmbit terrestre com subaquàtic.

La seva carrera professional s'ha centrat entre les comarques del nord-est català i l'illa de Menorca, on actualment és codirector dels treballs de carta arqueològica subaquàtica i l'excavació del derelict de Binissafüller, enfonsat a mitjans del segle IV aC a la seva costa sud.

Degut a la singularitat de les intervencions arqueològiques subaquàtiques, ha participat en excavacions amb cronologies que van des d'època del neolític (com el jaciment de La Draga a Banyoles) fins a l'època moderna (com l'excavació del derelict Blanes I Santísima Trinidad excavat l'any 2010).

Dins l'àmbit de la didàctica, ha preparat cursos d'estiu sobre arqueologia subaquàtica i ha treballat com a guia en aquesta disciplina al port romà d'Empúries (L'Escala, Alt Empordà).

La seva llarga trajectòria com a arqueòleg l'ha portat a publicar, en solitari i en col·laboració, diversos articles en les *Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona* i en revistes especialitzades, tant en arqueologia subaquàtica com en arqueologia terrestre.

A/e: xaguelo@gmail.com

En Xavier Aguelo al Museu Darder el 7 de juny de 2013

Conferència 11

Com enterraven els morts a Banyoles durant l'edat mitjana?

La Bibiana Agustí i l'Almudena García (Quadre 14) van respondre a aquesta pregunta el 14 de juny de 2013 a través de la seva conferència titulada *Els cementiris medievals de Banyoles*, la qual va tenir una durada d'una hora i trenta-dos minuts.

La sinopsi d'aquesta conferència és la següent (es pot consultar a l'enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/p/conferencies.html>):

"Les obres de millora urbana dins el casc antic de Banyoles efectuades des de l'any 2010 i promogudes per l'Ajuntament de Banyoles han posat al descobert les restes dels dos cementiris medievals de Banyoles: el de la parròquia i relacionat amb Santa Maria dels Turers i el relacionat amb el Monestir de Sant Esteve. Durant els treballs s'han documentat més de 150 enterraments. Generalment són tombes excavades en el travertí, algunes amb formes antropomorfes i cobertes amb lloses, tot i que també n'hi ha d'altres excavades directament en el sediment. Les primeres aproximacions cronològiques ens asseguren que els cementiris tenen un origen alt medieval i que perviuen fins a època moderna".

L'Almudena García va iniciar la conferència citant els precedents de necròpolis a Banyoles (d'època romana, visigòtica i alt medieval). Va notificar que des del segle XI Banyoles té dues esglésies i dos cementiris (un monàstic, Sant Esteve, segle IX i l'altre parroquial, Santa Maria dels Turers, segle XI) i els va descriure (espais de diferenciació social). Tot seguit va explicar les quatre intervencions arqueològiques (de 2009 a 2012) que han permès localitzar-los. Va comentar-ne la informació històrica, topogràfica i funerària que proporcionen i va mostrar imatges de les troballes (fossats de la muralla, pous, canalitzacions d'aigua amb lloses de travertí).

La Bibiana Agustí va continuar la conferència descrivint l'estat actual de la recerca. Sobre tot va referir-se al cementiri de Santa Maria dels Turers perquè és el més ben documentat. S'hi van localitzar 72 estructures d'enterrament, les característiques dels quals va explicar detalladament: aspectes rituals, datacions radiocarbòniques, tipologia de l'enterrament, distribució de les edats o del sexe. Va finalitzar la conferència assenyalant els límits reconeguts actualment sobre els cementiris medievals de Banyoles.

Quadre 14

Qui és la Bibiana Agustí?

És doctora en Història per la Universitat de Girona amb la tesi *Els rituals funeraris en el període Calcolític - Bronze Final al nord-est de Catalunya*.

Treballa a l'empresa lleidatana In Situ S.C.P, investiga l'arqueologia funerària i realitza estudis paleoantropològics en contextos que abasten des de la prehistòria fins a l'època contemporània i que inclouen tant dipòsits d'inhumació com d'incineració, així com també en projectes de consolidació de fortificacions medievals.

Col·labora amb el Museu d'Arqueologia de Catalunya a Girona i a Ullastret, amb el Departament d'Arqueologia de la Universitat de Lleida, la Diputació de Girona i la de Castelló de la Plana i d'altres equips tècnics de l'àmbit privat.

Des de l'any 2012 treballa com antropòloga a l'equip de la Missió Arqueològica d'Oxirrinc (Egipte).

A/e: bagusti@gmail.com

Qui és l'Almudena García?

És llicenciada en Història i Antropologia Cultural per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Es dedica a l'arqueologia des de fa 10 anys i durant aquest temps ha dirigit diverses intervencions arqueològiques, especialment, en l'àmbit urbà.

Ha col·laborat en diferents projectes i estudis, entre els quals la investigació antropològica del cementiri vell de Banyoles juntament amb Bibiana Agustí.

A/e: agarcia@arqueolitic.com

La Bibiana Agustí i l'Almudena García el 14 de juny de 2013

Certificat de participació

a

David Riba Cano

Al I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines, que s'ha celebrat durant els mesos d'abril a juny de 2013 al Museu Darder de Banyoles, amb la conferència realitzada el dia 5 d'abril de 2013, *"Mecanismes cognitius d'aprenentatge social en sòmpans: Una aproximació als orígens de la conducta cultural humana"*.

I perquè consti a tots els efectes, els organitzadors d'aquest cicle signen el present certificat,

Alfons Díaz Díaz
Coordinador del cicle de conferències

Albert Aulines i Valeri
Coordinador del cicle de conferències

Banyoles, 14 de juny de 2013

Figura 9. Exemple d'un dels onze certificats que es van trametre a tots els arqueòlegs que van presentar una comunicació al I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines

El cicle a les xarxes socials online: bloc, pàgines webs, twitter i facebook

Quan a principis del febrer de 2013 va començar a prendre forma la celebració del *I Cicle de Conferències* (Quadre 2), de seguida vam tenir clar que era imprescindible crear un espai web específic al respecte (figura 10) amb una doble finalitat. Primera: que fos el seu punt de referència mentre, d'abril a juny, s'anés desenvolupant el cicle (informació, notícies o promoció). Segon: que permetés, una vegada finalitzat el mateix, la seva perdurabilitat a través, per exemple, de l'enregistrament en format vídeo de cada una de les conferències (figura 13).

Aquest bloc es va activar el 2 d'abril de 2013 (Quadre 2) i constava de quatre grans apartats: *Inici*, *Conferències*, *Conferenciant*s i *Crèdits i Contacte* (figura 10). A través d'ell es va informar de l'essència, l'objectiu, el contingut i l'evolució del cicle i, al mateix temps, es va promoure la seva celebració a través de les targetes d'invitació (figura 8) que, setmanalment, vam enviar a desenes de persones i institucions del nostre país.

Figura 10. A partir del 2 d'abril de 2013, totes les activitats relacionades amb el *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* es van comunicar a través d'aquest bloc

Quadre 15.1

Les 48 entrades al Bloc del I Cicle de Conferències (<http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/>)

(setembre de 2012 – desembre de 2013)

1 / 27-09-12

Quan, com, qui i per què sorgeix la idea de portar a terme el *I Cicle de Conferències*

2 / 07-02-13

Visita al Museu Arqueològic de Banyoles i proposta del *I Cicle de Conferències*: acceptació immediata

3 / 27-03-13

Últims preparatius del *I Cicle de Conferències*: reunió dels conferenciant al Museu Arqueològic de Banyoles

4 / 04-04-13

Demà començarà el *I Cicle de Conferències* – Entrevistes a *Ràdio Banyoles* i *Banyoles Televisió* – Notícia a *El Punt Avui*

5 / 05-04-13

Inici del *I Cicle de Conferències* amb la conferència inaugural a càrrec de David Riba

6 / 09-04-13

Ràdio Caldes (107.9 FM) emet una entrevista als dos arqueòlegs promotors del *I Cicle de Conferències*: l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines

7 / 11-04-13

Demà, conferència sobre el Camps dels Ninots, a càrrec de Bruno Gómez i Gerard Campeny

8 / 12-04-13

Per què ara fa 3 milions d'anys van morir els animals trobats al Camp dels Ninots?

9 / 16-04-13

Entrevista d'Àngel Serrat a Alfons Díaz i Albert Aulines emesa per *Ràdio 90. La ràdio lliure i cultural de la Garrotxa* (101.4 FM)

10 / 18-04-13

Què sabem dels orígens humans a Girona? Demà 19 d'abril, conferència d'Albert Aulines

11 / 19-04-13

El Diari de Girona publica la següent notícia: "Albert Aulines parlarà dels orígens humans a Girona"

12 / 19-04-13

Els orígens humans a la bioregió de Girona en el context de la prehistòria universal, exposats avui durant la conferència d'Albert Aulines

13 / 25-04-13

Entrevista de *Banyoles Televisió* al pròxim conferenciant del *I Cicle de Conferències*: Joaquim Soler

14 / 25-04-13

Per què Serinyà és un referent del paleolític europeu? Demà 26 d'abril, conferència de Joaquim Soler

15 / 26-04-13

Conferència de Joaquim Soler sobre el paleolític mitjà de la cova de l'Arbreda de Serinyà

16 / 28-04-13

El *Dominical del Diari de Girona* publica "Arqueologia i benestar", un reportatge d'Albert Aulines i Alfons Díaz

17 / 02-05-13

De quina manera vivien els neandertals del Pla de l'Estany? Demà 3 de maig, conferència d'Alfons Díaz

18 / 03-05-13

Conferència d'Alfons Díaz sobre els neandertals de Roca Foradada (Fontcoberta, Pla de de l'Estany)

19 / 09-05-13

Què s'ha descobert recentment a La Draga? Demà 10 de maig, conferència d'Antoni Palomo i Xavier Terradas

20 / 10-05-13

Conferència d'Antoni Palomo i Xavier Terradas sobre el poblat neolític de La Draga (Banyoles)

21 / 16-05-13

Com era el món rural de l'època romana a l'edat mitjana? 17 de maig, conferència d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer

22 / 17-05-13

Conferència d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer sobre el jaciment arqueològic de Vilauba

23 / 23-05-13

Què sabem dels visigots catalans? Demà 24 de maig, conferència de Joaquim Grau sobre aquesta qüestió

24 / 24-05-13

Conferència de Joaquim Grau sobre el poblament visigot a Catalunya

25 / 30-05-13

Com era la muralla medieval de Sant Feliu de Guíxols? Demà 31 de maig, conferència de Natàlia Colomeda

26 / 31-05-13

Conferència de Natàlia Colomeda sobre la muralla de Sant Feliu de Guíxols

27 / 06-06-13

Què transportava el vaixell Santísima Trinidad de Blanes? Demà 7 de juny, conferència de Xavier Aguelo

28 / 07-06-13

Conferència de Xavier Aguelo sobre el derelict Blanes I - la Santísima Trinidad

29 / 13-06-13

Com enterraven els morts a Banyoles durant l'edat mitjana? Demà 14 de juny, conferència de Bibiana Agustí i Almudena García

30 / 14-06-13

Aquest vespre conclou el I Cicle de Conferències – Ràdio Banyoles (107.3 FM) entrevista l'Alfons Díaz

31 / 14-06-13

Conferència de Bibiana Agustí i Almudena García sobre els cementiris medievals de Banyoles i, tot seguit, Acte de Cloenda del I Cicle de Conferències

32 / 23-06-13

El *Dominical del Diari de Girona* publica "Banyoles, bressol de la prehistòria catalana", un reportatge de l'Albert Aulines, l'Alfons Díaz i en Joan Abad

33 / 18-09-13

Inici de la retransmissió radiofònica del I Cicle de Conferències a Ràdio 90. La ràdio lliure i cultural de la Garrotxa

34 / 20-09-13

Pàgina web de Ràdio 90 sobre la Temporada Especial del Pedra a Pedra dedicat al I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines

35 / 22-09-13

Ràdio 90 - Capítol 1: presentació de les 11 conferències del cicle

36 / 29-09-13

Ràdio 90 - Capítol 2: Quins són els orígens de la conducta cultural humana? (a càrrec de David Riba)

37 / 6-10-13

Ràdio 90 - Capítol 3: Per què van morir els animals trobats al Camp dels Ninots? (a càrrec de Bruno Gómez i Gerard Campeny)

38 / 13-10-13

Ràdio 90 - Capítol 4: Què sabem dels orígens humans a Girona? (a càrrec d'Albert Aulines)

39 / 20-10-13

Ràdio 90 - Capítol 5: Per què Serinyà és un referent del paleolític europeu? (a càrrec de Joaquim Soler)

40 / 26-10-13

Ràdio 90 - Capítol 6: De quina manera vivien els neandertals al Pla de l'Estany? (a càrrec d'Alfons Díaz)

41 / 03-11-13

Ràdio 90 - Capítol 7: Què s'ha descobert recentment a La Draga? (a càrrec d'Antoni Palomo i Xavier Terradas)

42 / 10-11-13

Ràdio 90 - Capítol 8: Com era el món rural a l'època romana a l'edat mitjana? (a càrrec d'Andrea Ferrer i Pere Castanyer)

43 / 17-11-13

Ràdio 90 - Capítol 9: Què sabem dels visigots catalans? (a càrrec de Joaquim Grau)

44 / 24-11-13

Ràdio 90 - Capítol 10: Com era la muralla medieval de Sant Feliu de Guíxols? (a càrrec de Natàlia Colomeda)

45 / 01-12-13

Ràdio 90 - Capítol 11: Què transportava el vaixell Santísima Trinidad? (a càrrec de Xavier Aguelo)

46 / 08-12-13

Ràdio 90 - Capítol 12: Com enterraven els morts a Banyoles durant l'edat mitjana? (a càrrec de Bibiana Agustí i Almudena García)

47 / 12-12-13

El II Cicle de Conferències inclòs en el llibret de la Programació Cultural Banyoles 2014 (gener-juliol)

48 / 15-12-13

Ràdio 90 - Capítol 13: Cloenda i perspectives del Cicle d'Actualitat Arqueològica (a càrrec d'Alfons Díaz i Albert Aulines)

Figura 11. La pàgina web de l'Associació Arqueològica de Girona també es va fer ressò del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* quan un membre del seu centre d'estudis hi va participar tot presentant una comunicació sobre el jaciment paleolític de Domeny

Figura 12. Diverses xarxes socials online, com la de la imatge (Tribuna d'Arqueologia), van difondre la celebració del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*

El ressò del *I Cicle de Conferències* a les xarxes socials online va ser extraordinari. Sense ànim de ser exhaustius, a continuació citem algunes pàgines web que el van seguir amb el màxim interès: la de l'Associació Arqueològica de Girona (figura 11), la majoria de les webs institucionals i cíviques del Pla de l'Estany com, per exemple, Ràdio Banyoles (figura 17), el Tribuna d'Arqueologia (figura 12), el Bloc de l'Albert Moreno (que va tenir una àmplia difusió en els centres educatius d'ensenyament secundari gironins), la Blocteca de la Biblioteca Miquel Martí i Pol de Sant Gregori. I, a banda d'aquestes webs, també hi va haver una forta presència al Facebook i al Twitter.

A les xarxes socials online, per tant, es va reflectir l'activitat i l'interès social generats durant aquest *I Cicle de Conferències*, cosa que ens satisfà enormement perquè el seu objectiu era, precisament, que el màxim nombre de ciutadans possibles poguessin estar ben informats de les darreres novetats referents a la recerca arqueològica de les comarques gironines.

Figura 13. Les 11 conferències del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* es van enregistrar en vídeo i, tot seguit, es van col·locar a la popular xarxa social d'internet Vimeo des d'on es poden consultar online tot clicant en aquest enllaç: <http://vimeo.com/user17531539/videos>

El cicle als mitjans audiovisuals: ràdio i televisió

Els mitjans audiovisuals també van mostrar el seu interès per informar sobre aquest *I Cicle de Conferències*. Pel que fa a la ràdio, va consistir en quatre entrevistes. La primera va tenir lloc el 4 d'abril a Ràdio Banyoles (figura 17) per referir-se a la seva inauguració; la segona, el 9 d'abril a Ràdio Caldes (figura 14); la tercera, el 16 d'abril a Ràdio 90 (figura 15) i, la quarta, novament a Ràdio Banyoles amb motiu de la cloenda del cicle, el 13 de juny.

Volem manifestar que ens vam esforçar per aconseguir una major presència a diverses emissores locals. Això, però, no va ser possible per motius diversos. En el cas de la conferència sobre el jaciment de Domeny i el seu intent de promou-la a través de Ràdio Sant Gregori, per exemple, durant una reunió que va tenir lloc el 16 d'abril a la terrassa del bar Sport d'Olot entre un de nosaltres (A.A.) i la regidora de cultura de Sant Gregori, la Raquel Pujadas, se'ns va fer saber que no es podria emetre aquesta promoció perquè "el cicle se celebra *fora de l'àmbit geogràfic estrictament municipal*".

A banda d'aquestes quatre entrevistes, la tardor de 2013 (del 21 de setembre al 14 de desembre) Ràdio 90 emet una temporada especial del programa *Pedra a pedra. Escolta la prehistòria* que porta per títol "*I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les comarques gironines*". Es tracta de la retransmissió en diferit de les 11 conferències d'aquest cicle que d'abril a juny de 2013 ve tenir lloc al Museu Darder de Banyoles. La idea d'aquesta temporada especial va ser de l'Àngel Serrat, sotsdirector de Ràdio 90, que ens va encoratjar a enregistrar l'àudio de les 11 conferències amb una gravadora

Figura 15. El 16 d'abril de 2013 a l'Estudi 1 de Ràdio 90. La ràdio lliure i cultural de La Garrotxa va tenir lloc una entrevista als coordinadors del *I Cicle de Conferències*, l'Alfons Díaz i l'Albert Aulines, conduïda per Àngel Serrat i Josep Cuéllar, sotsdirector i cap de programes de Ràdio 90, respectivament, i que tenia per objectiu difondre l'arqueologia gironina a través de la ràdio.

digital tot pensant que, potser més endavant, també es podrien emetre per ràdio. I això, efectivament, acabaria succeint la tardor de 2013.

Pel que fa a la televisió, només Televisió de Banyoles va informar d'aquest *I Cicle de Conferències*. Concretament, en dues ocasions: l'entrevista del 4 d'abril a un de nosaltres (A.D.) a propòsit de la inauguració del cicle (figura 16) i l'entrevista del 25 d'abril a Joaquim Soler sobre la seva conferència de la cova de l'Arbreda.

Referent a aquesta difusió del cicle a través de televisió són oportuns dos comentaris. Primer, que el plató de Banyoles Televisió és de reduïdes dimensions i, per això, a l'entrevista del 4 d'abril sobre la presentació del cicle no va aparèixer en pantalla l'altre coordinador del cicle (A.A.), a pesar d'estar-hi també present. Segon, que per manca d'espais a la graella finalment no es va portar a terme una entrevista acordada prèviament amb un de nosaltres (A.A.) sobre la conferència del jaciment paleolític de Domeny.

Figura 16. El 4 d'abril de 2013, el periodista David Bertran de Banyoles Televisió va entrevistar el prehistoriador Alfons Díaz a propòsit del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*.

Aquesta entrevista es pot visualitzar clicant en aquest enllaç: <http://banyolestv.xiptv.cat/redaccio-banyoles-lentrevista/capitol/entrevista-a-alfons-diaz-05-04-2013>

DATA: 04/04/2013:

Cultura » Arqueologia » + d'aquest tema

El Museu Darder de Banyoles serà la seu del 1er Cicle de conferències d'actualitat arqueològica

BANYOLES: 4 d'agost de 2013

El Museu Darder de Banyoles serà la seu del 1er cicle de conferències d'actualitat arqueològica a les comarques gironines. Del 5 d'abril al 4 de juny els prehistoriadors i arqueòlegs Alfons Díaz i Albert Aulines coordinen un cicle de xerrades amb la col·laboració dels Museus de Banyoles.

Les obres urbanes, carreteres públiques i altres aixecaments de terra per urbanitzar fan de les comarques gironines una gran font de novetats a l'entorn de l'arqueologia. Aquests moviments al subsòl ofereixen enormes possibilitats a la recerca prehistòrica o històrica. Tot això, aquests coneixements es queden dins l'àmbit professional d'aquest sector i la societat no se'n assabenta.

És per això que els prehistoriadors i arqueòlegs Alfons Díaz i Albert Aulines han organitzat aquest 1er Cicle de conferències d'actualitat arqueològica a les comarques gironines. Díaz ha detallat que l'objectiu de les xerrades és explicar amb un llenguatge entenedor tots aquests descobriments a la societat gironina. Les xerrades són de caire divulgatiu: van dirigides tant a experts del ram de l'arqueologia com al públic en general interessat en el tema.

Els Museus de Banyoles estan molt vinculats amb els treballs arqueològics de la comarca i de la resta de la demarcació. Alfons Díaz ha agraït la disponibilitat dels responsables del Museu Darder, que han facilitat que aquest cicle tingui lloc a Banyoles.

La conferència "Mecanimes cognitius d'aprenentatge social en ximpanzés: Una aproximació als orígens de la conducta cultural humana" inaugurarà el cicle aquest divendres 5 d'abril a 21/4 de 8 del vespre. L'historiador i antropòleg David Ribe explicarà que l'estudi dels ximpanzés i de la seva conducta cultural ens ajuda a endinsar-nos en els orígens i a comprendre les conductes de l'espècie humana.

A partir d'aquesta setmana, cada divendres a 21/4 de 8 passaran diferents experts pel Museu Darder per explicar nous descobriments a les comarques gironines. L'última conferència, "El cementiri medieval de Banyoles" serà el dia 14 de juny.

ARXIU D'AUDIO:

© 2013-04-04

Figura 17. El 3 d'abril de 2013 Ràdio Banyoles va entrevistar el prehistoriador Alfons Díaz i, com a informació complementària, va col·locar a la seva pàgina web aquesta entrada. També es pot consultar clicant en aquest enllaç: <http://actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/2013/04/4-dabril-de-2013-dema-comenca-el-i.html>

El cicle a la premsa escrita

El *I Cicle de Conferències* va ser esmentat a la premsa escrita en quatre ocasions i a través de dos tipus de textos periodístics diferents: la notícia i el reportatge.

La primera de les notícies es va publicar el 4 d'abril a *El Punt Avui* (figura 18.1) com a conseqüència de la nota de premsa que, el 2 d'abril, vam enviar des dels Museu de Banyoles en substitució d'una roda de premsa que s'hi havia de celebrar el dijous 3 d'abril al matí i, que, finalment, es va suspendre. L'altre notícia es va publicar el 19 d'abril al *Diari de Girona* (figura 18.3).

Els dos reportatges van ser redactats per nosaltres mateixos amb el propòsit d'explicar en primera persona el desenvolupament del *I Cicle de Conferències* just en el precís moment que aquest s'estava desenvolupant (figures 19 i 20).

Per altra banda, també es van fer ressò d'aquest cicle mitjans de la premsa comarcal com ara *BNY30-Banyoles* (figura 18.2) o *Mou-te. Guia d'activitats a les comarques: la Garrotxa, Osona, Pla de l'Estany i Ripollès* (figura 18.4) i, també, d'altres publicacions com, per exemple, el *Full d'informació de la Societat Catalana d'Arqueologia* (número 113 i 114, de maig i juny respectivament).

Figura 18. Xerrada de prehistòria al CEIP Cassià Costa – 7 de març de 2013

- 1) *El Punt Avui* (19-04-13) – Pàgina 20
- 2) *BNY30-Banyoles* (abril) – Número 9 – Pàgina 30
- 3) *Diari de Girona* (19-04-13) – Pàgina 49
- 4) *Mou-te* (abril-maig de 2013) – Pàgina 13

milions d'annees van
morti els animals
trobat al Camp dels
Morts de Calles.

3. El Clat d'Empolla
de Pontalborta és un
paratge d'alt interès
científic on, a més
de trobar-hi i dels
antiquíssims *Triops
canadensis*, s'hi
han localitzat sinca
de pedres del període

D'un autre point de vue, le système n'a pas de perception des situations temporelles différentes : passé, présent, futur. Cela signifie que ce système n'a pas conscience d'il existe des temps précédant ou d'autres incidents de la série espérée. D'où la possibilité d'une identité collective et la nécessité de transmettre

De l'any 1993 a 2003 el continent europeu ha estat protagonista de burdells i misèria en paral·lel als estats de civilització i prosperitat; guerres, procediments, declaració universal dels drets humans, aliances, tiraccis generalitzats... però la incertesa humana respecte al seu futur continua assolint els límits que coneixem (certíficat dels alquimistes a la Universitat de Girona). La qüestió és que, després de tants delirios històrics, en el present nos hem assolit un grau de letargia mai vist. Un país on dels atractius d'aquest Cicle de les Conseqüències Actualitzat Antropològicament les Conseqüències Gironines en l'actual context de crisi i desenvolupament lectiu és oportú tenir present que l'antropologia és una de les indicacions del benestar d'una societat humana.

D

Figura 19. Dominical del *Diari de Girona* — 28 d'abril de 2013. Pàgina 6

FOTO PORTADA: LUIS ROURA ES PROTEGE EL SEU BENTÓ. PINTA A JORDANA EL CELEBRE «EL PAISATGE DEL BAPTISME DE JESÚS» PER A L'ESGLÉSIA DE SANT PIER DE FIGUERES (AJUST BONA)

SUMARI

23 DE JUNY DE 2013

04_06 REPORTATGE

El paisatge del baptisme de Jesús

Luis Roura detalla el lloc que mostra el quadre que va pintar per a l'església de Sant Pere de Figueres

7 REPORTATGE

Els límits de la multitasca

El cervell no pot simultaniejar dues tasques que requereixen esforç intel·lectual.

08_09 REPORTATGE

Emboscada a Sant Ferriol

Es complèixen seixanta anys d'un dels últims enfrontaments entre maquis i Guàrdia civil.

Dominical

Planing General Minutaria 2. TIRRE GIRONA
Telèfon: 972 20 20 00
dominical.domingo@villaverde.es

Director:
Jordi
Gargallo

Cap de
redacció:
Alfonso Peña

Administrador:
Pablo
Bogues

Dominical 8

11 de juny de 2013

Reportatge

Banyoles, bressol de la prehistòria catalana

Les condicions ecològiques del Pla de l'Estany són les idònies perquè algun dia també s'hi acabin descobrint restes de la presència d'hominids d'una cronologia pròxima a 1,5 milió d'anys

TEXT I FOTOGRAFIA **ALBERT AULINES, ALFONS DÍAZ I JOAN ABAD***

Les condicions ecològiques del Pla de l'Estany són les idònies perquè algun dia també s'acabin descobrint homínids (restes óssies o eines de pedra) d'una cronologia pròxima a 1,5 milió d'anys, moment en què s'ha documentat el poblament humà més antic del continent europeu a jaciments arqueològics situats al centre i al sud de la península Ibèrica: Gran Dolina d'Aragó (Burgos) i Oloron (Gascunya).

El últim dos mesos, la ciutat de Banyoles ha estat «la capital de l'arqueologia gironina» perquè des de principis d'abril al Museu Darder s'hi ha desenvolupat el I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines, el qual ha consistit en 11 conferències adreçades al gran públic impartides per 13 dels historiadors, prehistoriadors, arqueòlegs i antropòlegs que, a diari, investiguen el patrimoni arqueològic gironí, des del paleolític fins a l'època moderna.

El passat 14 de juny va tenir lloc la darrera d'aquestes conferències. Una vegada arribat al final d'aquest Cicle, doncs, és l'hora de fer-ne el balanç corresponent. Al respecte, permetem que acompanyem hi ha tres aspectes a destacar i valorar.

El primer és recordar que aquest I Cicle no sorgeix del no-res. Tot el contrari: és la continuació d'una línia d'estudi sobre les ciències naturals i prehistòriques que, a Catalunya, es va iniciar ara fa més de cent anys precisament aquí, a Banyoles. Ho dicem ara i creiem al Museu Darder continuïtat del naixement de la prehistòria catalana. Les iniciatives i coneixements de pioners com ara Francesc Darder, Pere Alsius, Josep Maria Coromina

FOTOGRAFIA

1.1.2. Mandíbula d'hipopòtam localitzada l'any 1877 a la bledia Ortille (Banyoles) pel prehistoriador francès Jacques Collin-Girard. Pertany al pliocen inferior (1,3 milions d'anys).
2. L'any 1887, el mestre placentíer Lluís Roura va localitzar la famosa mandíbula mandibular de Banyoles incrustada en un bloc de travertí d'una pedra similar a la de la imatge (de l'any 1998).
3. El 12 de juliol de 2013, tot buscant fòssils terciaris a Can Ramió de Camós acompanyats per Salvador Parés -mestre de l'escola Agustí Olibe de Sant Gregori-, van poder gaudir, i tot seguit explicar, aquesta esplèndida imatge, de gran claredat per comprendre el concepte remota lacustre de Banyoles-Bonals.

4. Al Parlament d'Occitània (Cronològic) es van descobrir tiges amb dents de saure, elèctric i rinocefalus d'1,3 milions d'anys gràcies a les plomeres i fruitifères sortides de camp d'estudis i amants de les ciències naturals com José F. de Villalta, Ramon Julià i Eusebio Sosa.
5. A finals del segle

d'Eusebio Sosa de l'Associació Arqueològica de Girona) va fer possible localitzar nombrosos

vertebrats fòssils del pliocen inferior (entre 1 i 1,5 milions d'anys) a la Terra de Comedi de Toró.

6. El 12 de juliol de 2013, tot buscant fòssils terciaris a Can Ramió de Camós acompanyats per Salvador Parés -mestre de l'escola Agustí Olibe de Sant Gregori-, van poder gaudir, i tot seguit explicar, aquesta esplèndida imatge, de gran claredat per comprendre el concepte remota lacustre de Banyoles-Bonals.

7. Els organitzadors del I Cicle de Conferències. D'esquerra a dreta: Alfonso Díaz, Luis Figueras, Josep Tarrés i Albert

hi hem arribat a través d'altres persones que, independentment de si són professionals o no d'aquesta disciplina, senten la mateixa inquietud, passió o estima pel nostre Patrimoni i Història. Aquesta Cicle que ara comença per acabar, novament ho ha passat de mans.

El segon aspecte fa referència al lèxic -arqueologia i societat civil-. L'entramada i assistència de públic al Cicle (una mitjana de 30 oients per conferència) demostra l'existència d'un teixit social receptiu i sensible vers el Patrimoni i Història. Els arqueòlegs n'hem de prendre bona nota perquè són moltes les persones de la societat civil que ens observen i demanen una informació actualitzada, clara i de qualitat sobre les nostres investigacions. En aquest sentit, cal tenir ben present allò que ja a l'any 2007 va expressar l'estadista de l'Associació Arqueològica de Girona Joan Abad: «Els arqueòlegs s'alliberen de l'arqueologia quan els seus objectes s'alliberen de la terra».

La tercera voluntat té a veure amb la situació d'incertesa que actualment estem vivint els ciutadans del món occidental. A diferència de tots els altres éssers vius del planeta, els humans tenim història perquè som capaçs de preservar tres estats temporals diferents: passat, present i futur. Així, sabem que l'arribada dels primers homínids al continent europeu va tenir lloc fa 1,2 milions d'anys. Per tant, abans d'avaluar l'esplendència d'estat de benestar del present 2013

-visitem la història de la humanitat- prèviament ens hem d'assabentar d'altres generacions i actituds, sempre amb les mateixes incerteses sobre el seu futur i soliditat amb més penúries que glòries. D'aquí són dels al·licients d'aquest Cicle de Conferències al Museu Darder: en l'actual context de crisi i desolació col·lectiva és oportú tenir present i valorar l'arqueologia com un símptoma del benestar d'una societat humana. De la civilització en majúscules.

Per acabar ens agradaria manifestar tres tipus d'agraïments, tots ells imprescindibles pel bon desenvolupament d'aquest i Cicle finalitzat el 14 de juny. El primer va dirigit als senyors Lluís Figueira (director dels Museus de Banyoles) i Josep Tarrés (conservador del Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles) per la seva bona acollida i facilitat a l'hora de poder-lo organitzar. El segon, als 13 començants per haver exposat les seves conferències amb emoció, claredat divulgativa i rigor científic. El tercer, al comitè públic que durant dos mesos seguits ha permès i gaudit d'aquestes quinze conferències. En total, han estat prop de 400 persones. Sens dubte: un èxit rotund. És per això que pensem que aquesta fórmula de socialitzar l'arqueologia portada a terme al llarg d'aquests dos mesos al Museu Darder hauria de tenir continuïtat, un reanarregat més ampli, una segona edició, ja sigui en una altra ciutat gironina o bé novament a Banyoles, «la ciutat bessona de la prehistòria catalana».

03
Domenical

Reportatge
Dissabte 23 de juny de 2013

R

Associació Arqueològica de Girona - www.aaagirona.org

Valoració del cicle i perspectives de continuïtat de cares a l'any 2014

Aquest *I Cicle de Conferències* ha estat una activitat cultural de gran envergadura: 2 mesos de durada, 11 conferències, 15 conferencians... Hem viscut en primera persona el seu origen, evolució i fi: de com les incerteses d'una idea embrionària han esdevingut un acte concret i amb resultat final exitós. Hem estat capaços d'unir teoria i pràctica. Ha estat una experiència esplèndida. A continuació farem una balanç dels seus aspectes més destacables.

Un nombre tan elevat de conferències sobre arqueologia adreçades al gran públic no especialitzat i portades a terme durant dos mesos seguits no és un esdeveniment gens freqüent a les comarques gironines. És probable que hàgim obert una nova via de divulgació social de l'arqueologia en el territori gironí.

La postura favorable per part dels Museus de Banyoles –encarnats en les figures d'en Lluís Figueras i en Josep Tarrús– ha estat decisiva pel bon desenvolupament del *I Cicle de Conferències*. Això mereix una menció especial i volem deixar constància del nostre agraïment.

Al nostre país, la professió d'arqueòleg és estructuralment inestable i deficient, situació que s'ha agreujat arran de la crisi econòmica que vivim des de l'any 2008. En aquest context de dificultats, les conferències no van poder ser remunerades. D'aquí el mèrit que 15 arqueòlegs participessin en el *I Cicle de Conferències* amb l'entusiasme i compromís que ho van fer. A banda del nostre agraïment personal, la seva única recompensa va ser un refrigeri al bar Ateneu i un certificat d'assistència per ampliar el seus respectius currículums (figura 9).

El *I Cicle de Conferències* va tenir molt bona acollida de públic ja que a cada conferència hi van assistir una mitjana de 30 persones i, en el seu global, més de 400. Un èxit rotund, doncs, que posa de manifest l'interès i estima pel patrimoni històric del nostre país per part de nombroses persones de la societat civil.

Les xarxes socials online també es van fer ressò d'aquest *I Cicle de Conferències*. Érem conscients que el seu enregistrament en format vídeo suposava un potent instrument didàctic i divulgatiu per l'estudi i comprensió de la història gironina, tal com ens ho va manifestar la mestra Eva Tràfach del col·legi Les Alzines de Girona el 31 de maig de 2013 a través d'aquest correu electrònic: *"Moltíssimes gràcies per enviar-me aquest material. Penseu que treballem paral·lelament aquestes etapes de la història en el curs de 5è de Primària i en cadascun dels temes hi ha la vostra aportació mitjançant les conferències que envieu. Moltíssimes gràcies altra vegada. Bon treball"*.

Amb tot el que hem exposat fins aquí és evident que valorem molt positivament l'organització d'aquest I Cicle de Conferències. Els bons resultats i sensacions obtinguts a tots nivells ens anima (en el moment d'escriure aquest article: setembre de 2013) a plantejar-ne una altra edició de cares el 2014: el II Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines (figura 22).

Girona, 12 de setembre de 2013

Jordi Bosch Batlle

Regidoria de Cultura

Patrimoni Cultural i Festes de l'Ajuntament de Banyoles

Passeig Indústria, 25 17820 Banyoles

Senyor regidor,

El passat 14 de juny vam coincidir amb vostè durant l'Acte de Cloenda del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* celebrat al Museu Darder de Banyoles, cicle que va tenir molt bona acollida ja que a cada conferència hi van assistir unes 30 persones i, en el seu global, més de 400.

Durant l'Acte de Cloenda vam mantenir amb vostè una conversa sobre la conveniència d'editar les actes d'aquest *I Cicle de Conferències* amb la finalitat d'apropar l'arqueologia a la societat civil.

Li escrivim aquesta carta per demanar-li una entrevista personal al despatx de la seva regidoria per, així, poder parlar més extensament sobre aquesta qüestió.

A finals de setembre, pensant que ja haurà rebut aquesta carta, ens posarem en contacte telefònic amb vostè per concretar la data d'aquesta entrevista.

Li fem arribar un exemplar del *Quadern de Prehistòria Catalana* que inclou les nostres últimes publicacions sobre arqueologia.

Sense res més, aprofitem l'ocasió per saludar-lo atentament

Alfons Díaz Díaz

Prehistoriador i Arqueòleg.

c/ Rambla de Recolons, 37.

17455 – Caldes de Malavella

675411601 / alfons.diaz.diaz@gmail.com

Albert Aulines i Valenti

Prehistoriador de l'Associació

Arqueològica de Girona.

c/ Brac, 8, 17800 – Olot

610643777 / ulines@gmail.com

Figura 21. Carta enviada al regidor de cultura de Banyoles, senyor Jordi Bosch – 13 de setembre de 2013

Quadre 16

Acte de Cloenda del I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines

Lectura del discurs: "Banyoles, capital de l'arqueologia gironina"

Els últims dos mesos, la ciutat de Banyoles ha estat "*la capital de l'arqueologia gironina*" perquè des de principis d'abril en aquesta sala on ara ens trobem s'hi ha desenvolupat el *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*, el qual ha consistit en 11 conferències adreçades al gran públic impartides per 15 dels historiadors, prehistoriadors, arqueòlegs i antropòlegs que, a diari, investiguen el patrimoni arqueològic gironí, des del paleolític fins a l'època moderna.

Ara que hem arribat al final d'aquest Cicle, és l'hora de fer-ne el balanç. Al respecte, penso que almenys hi ha tres aspectes a destacar i valorar.

El primer és recordar que aquest *I Cicle* no sorgeix del no-res. Tot el contrari: és la continuació d'una línia d'estudi sobre les ciències naturals i prehistòriques que a Catalunya es va iniciar ara fa més de cent anys precisament aquí, a Banyoles. Ho direm ras i curt: el Museu Darder constitueix el nucli dur del naixement de la prehistòria catalana. Les iniciatives i coneixements de pioners com ara Francesc Darder, Pere Alsius o Josep Maria Coromines es van anar transmetent generacionalment –tot i que sempre al marge de la universitat–, de manera que amb el pas del temps ens hi hem anat sumant moltes altres persones que, independentment de si en som professionals o no, sentim la mateixa inquietud, passió i estima pel nostre Patrimoni Històric. Aquest *Cicle* que avui donem per acabat, novament ho ha posat de manifest.

El segon aspecte fa referència al binomi 'arqueologia i societat civil'. L'extraordinària assistència de públic al *Cicle* (una mitjana de 30 oients per conferència) demostra l'existència d'un teixit social receptiu i sensible vers el Patrimoni Històric. Els arqueòlegs n'hem de prendre bona nota perquè són moltes les persones de la societat civil que ens observen i demanen una informació actualitzada, plural i de qualitat sobre les nostres investigacions. En aquest sentit, cal tenir ben present allò que ja a l'any 2007 va expressar l'estudiós de l'Associació Arqueològica de Girona Joan Abad: "*els arqueòlegs s'allunyen de l'arqueologia quan els seus objectius s'allunyen de la gent*".

La tercera valoració té a veure amb la situació d'incertesa que estem vivint avui al món occidental. A diferència de tots els altres éssers vius del planeta, els humans tenim història perquè som capaços de percebre tres estadis temporals diferents: passat, present i futur. Gràcies a això sabem que ocupem la bioregió de Girona des de fa almenys 40.000 anys i que abans d'assolir l'esplèndid estat de benestar del present 2013 –inèdit en la història de la humanitat– prèviament ens han succeït moltes generacions i individus, sempre amb les mateixes incerteses sobre el futur i amb més penúries que glòries. D'aquí un dels atractius d'aquest *I Cicle de Conferències*: en l'actual context de crisi i desànim col·lectiu és oportú tenir present que l'arqueologia és un dels indicadors del benestar d'una societat humana, de la Civilització en majúscules.

Per acabar m'agradaria manifestar tres tipus d'agraïments, tots ells imprescindibles pel bon desenvolupament del *Cicle* que avui finalitza. El primer va dirigit als senyors Lluís Figueres i Josep Tarrús dels Museus de Banyoles per la seva bona acollida i facilitats a l'hora d'organitzar el *Cicle*. El segon, als 15 conferenciants per haver exposat les seves conferències amb emoció, claredat divulgativa i rigor científic. El tercer, al públic que durant dos mesos seguits ha presenciat i gaudit d'aquestes quinze conferències. En total, han estat prop de 400 persones. Sens dubte: un èxit rotund. És per això que pensem que aquesta fórmula de socialitzar l'arqueologia portada a terme al llarg d'aquests dos mesos aquí al Museu Darder hauria de

tenir continuïtat, un recorregut més ampli, una segona edició), ja fos en una altra ciutat gironina o bé novament aquí a Banyoles, "la ciutat bressol de la prehistòria catalana".

Moltes gràcies per la vostra atenció i fins aviat

Albert Aulines i Alfons Díaz

Prehistoriadors i coordinadors del *I Cicle de Conferències*

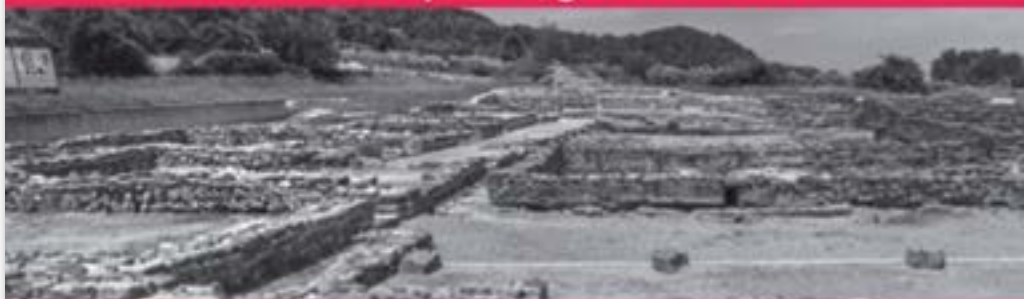
Web: actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es/

Banyoles, 14 de juny de 2013

Acte de Cloenda del *I Cicle de Conferències d'Arqueologia a les Comarques Gironines*. D'esquerra a dreta: Alfons Díaz, Jordi Bosch i Albert Aulines

II Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les comarques gironines

Després de la gran acollida que va tenir el I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines, realitzat la primavera de 2013 al Museu Darder de Banyoles, aquest 2014 tindrà lloc una segona edició al mateix espai, entre el 4 d'abril i el 30 de maig.

L'objectiu és clar, posar a l'abast del públic en general les últimes novetats arqueològiques sobre el patrimoni gironí. Aquesta iniciativa serà possible gràcies a la participació d'arqueòlegs professionals de la província de Girona, que exposaran els seus estudis sobre diversos jaciments arqueològics.

En el conjunt de les conferències, es podrà conèixer l'estat actual de jaciments consolidats (Mollet III, el Cau del Roure, el poblat ibèric d'Ullastret o la vil·la romana de Vilaubal), d'intervencions preventives (Balma de la Xemeneia, Mas Xirgu o Riudellots de la Creu), i extraordinaris estudis com el relacionat amb el megalitisme a les Gavarres, entre d'altres propostes del mateix interès.

Coordinació a càrrec d'Alfons Díaz i Albert Aulines.

Blogues:

www.museudarder.com

actualitat-arqueologica.blogspot.com.es

Organitza:

Ajuntament de Banyoles, Consell de l'Estat, Museu de Banyoles

divendres del 04 d'abril al 30 de maig 19'30 h

131

Figura 22. A la pàgina 131 del llibret *Programació Cultural de Banyoles 2014 (gener-juliol)* s'inclou la informació referent al *II Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines* que tindrà lloc la primavera del 2014 al Museu Darder de Banyoles

Figura 23. Just després de l'Acte de Cloenda del *I Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines*. (Quadre 16) va tenir lloc, per celebrar-ho, un sopar al Restaurant Can Xabanet (Banyoles — 14 de juny de 2013). D'esquerra a dreta: Lluís Figueras, Pere Castanyer, Andrea Ferrer, Almudena García, Natàlia Colomeda, Bibiana Agustí, Alfons Díaz i Albert Aulines.

Agraïments

A en Lluís Figueres (director dels Museus de Banyoles) i en Josep Tarrús (conservador del Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles) pel seu suport i facilitats a l'hora d'organitzar el *I Cicle de Conferències*.

Als arqueòlegs per exposar les seves conferències: Xavier Aguelo, Bibiana Agustí, Gerard Campeny, Pere Castanyer, Natàlia Colomeda, Andrea Ferrer, Almudena Garcia, Bruno Gómez, Joaquim Grau, Antoni Palomo, David Riba, Joaquim Soler, Xavier Terradas.

A totes les persones (més de 400) que van assistir a les conferències i, en especial, a aquelles més assídues: Albert Barceló, Natàlia Colomeda, Andrea Ferrer, Carme Joval, Josep Lluís Montero, Isabel Muñoz, Jordi Pujol i Campistol, Marina Sánchez i Josefina Simon.

A l'Alfons Petit, periodista del *Dominical del Diari de Girona*, per publicar-nos en aquest mitjà de comunicació dos reportatges sobre el *I Cicle de Conferències*.

A l'Àngel Serrat i en Josep Cuèllar, sotsdirector i cap de programes de Ràdio 90 respectivament, per la seva entrevista del 16 d'abril de 2013.

A Mateu Ciurana, director de Ràdio Caldes, per la seva entrevista del 9 d'abril de 2013.

A David Bertran, periodista de Banyoles Televisió, per les dues entrevistes referents al *I Cicle de Conferències* que va emetre per aquest canal l'abril de 2013.

A Dani Pérez, mestre i historiador empordanès, per la seva assistència a dues conferències i, arran d'això, la sortida de camp a la Serra de les Avalls de Terrades, el juny de 2013.

A l'Ajuntament de Banyoles per convidar-nos a sopar al Restaurant Can Xabanet, el 14 de juny de 2013, després de l'Acte de Cloenda del *I Cicle de Conferències*.

Al bar Ateneu de Banyoles per acollir-nos cada divendres després de la conferència de torn.

A Guerau Palmada, mestre i historiador banyolí, pel seu present del 14 de juny de 2013: un exemplar del llibre *El Cementiri Vell de Banyoles* de la col·lecció Quaderns de Banyoles.

A Jordi Bosch, regidor de Cultura de Banyoles, per la seva assistència a l'Acte de Cloenda del *I Cicles de Conferències*, el 14 de juny de 2013.

A Joan Abad, de l'Associació Arqueològica de Girona, pel seu entusiasme i suport ininterromput des de l'any 1998, per posar l'accent en la imprescindible relació entre la societat civil i l'arqueologia i per transmetre'ns la idea que "*el Museu Darder és l'Smithsonian català*".